КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

99

Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

ШИНАРДИ,
8
октябрь, 1968 шу.
№ 121 (4801).
Мах 2 кап.

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически партен Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхахьарча Советан Министрийн Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛУ
1923 шера дуьйна

ЛЕНИНСКИ КОМСОМОЛА ТУРПАЛ НИКЪ АЙХХА БУВЗАБЕННА БА ВАЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДАЬХЕН ИСТОРЕЦА, КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ КУЛГАЛЦА, СОЦИАЛИЗМИ КОММУНИЗМИ КОТЪЯККХАР ДУХЬА БОЛХЛОЙ КЛАССО, СОВЕТСКИ ХАЛКЪО ЛОАТТАБЕЧА КЪОВСАМЦА.

(ВЛКСМ 50 шу дизарах болча соцам тІера).

ВЛКСМ 50 ШУ ДИЗАРАХИ КАГИРХОШТА КОММУНИСТИЧЕСКИ КХЕТАМ БАЛАРА ДЕКХАРЕХИ

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТА СОЦАМ

1968 шера 29 октябре 50 шу дуз Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Кагирхой Союза. ВЛКСМ ах бІаь шу дизара юбилей — мехка общественно-политически вахаре йоккха событи, комсомольций, берригача советски кагирхой деза цІей.

Ленински комсомола турпал никъ айхха бувзабенна ба вай социалистически Даьхен историеца, Коммунистически парте кулгалца, социализми коммунизми котъяккхар духьа болхлой классо, советски халкъо лоаттабеча къовсамца. Болхлой-ахархой кагирхой массаза а ихаб, хІанз а ух Коммунистически партена тІеххьа, цунах шоай баьччеи хьехархои лоархІ цар. Къонала болама идейнии организационни принципаш кийчъяьй парте, кагирхой Коммунистически союз вІашагІйолла эггара хьалха дагадехар из я. Керда общество хьалъечара кагирхой лоархІамах дола марксизма-ленинизма керттера теоретически документ, кхувш йоагІача тІехьенашта коммунистически кхетам балара программа хилар РКСМ III-ча съезде В. И. Ленина даьча «Кагирхой союзий декхараш» яхача исторически къамаьлах. Аламий историе чухь эггара хьалха кагирхой дуккха овлангара проблемаш къоаставьй Коммунистически парте, социалистически строй вахаре дохка шерра навкъаш хьадийлад царна, торонаш еннай творчески къахьегара, образовани иккхара, сиг массе оагІорахьара ихьятарра дегІаахара.

Ше хьахиначa хьалкарча деношке а деиь советски обществa хьинаре революционни, кхоллама низ, коммунизма гІулакхах дот тийшача къовсамхой школа а хинна дІаьттар комсомол. лоархІаме моттиг хьалаьцар цо мехка деррига политически, боахама, культурни вахаре. Турпале а дилургдоацаш а да къонача, Советски республика моастагІий граждански тІема шерашка аьтача комсомольций гІулакхаш. БІаьш ээараш болча къонача патриотий цІераца ювзаенна йолаш дитайоагІа халкъа мехка яь индустриализаци, юрта боахама яь коллективизаци, юххьанцара пятилеткаш, культура дегІаяр. Цу шерашкара символ а хинна дІаьттар Днепрогэси, Магнитка, Комсомольск-на-Амуре, Кузбаса Турксиб а. Шаккха а йовргІоаша сийла я Ленински комсомоло кхебаьрий — шоай новкхош дІахьалхашка а оттадаь фашистски доале кхерамах Даьхе лорае дІаьттача Сийлахь-боккхача Дай-мехка тІема турпалий. ХІаьта хІаране, комсомола мугІарашка а волаш, хьинаре къовсам лоаттабаьча дег тІарча боккхача безамца загалувш шоай тІемех къахьегамех къоакала шераш.

Докхчал не хІинмаш долаш ба советски кагирхой. Хьаьна мегаргІбола къаьга къокхам лоархІ цар революционни, къахьегама, тІема деналечча гІулакхех, дайн новнойн ІІалхийча опытах. Кагийча нахен мехкарашен къал а лоац, дегІа а кхувл докхагІча неахалий традицеш, деррхгача халкъаца цхьана со ца кхоадеш къахьег заводашкеи фабрикашкеи, колхозашка а совхозашка а. целинни лаьтташ карадерзаду. Кхьалько керда городаши шахташи, домнаш а гидроэлектростанцеш а, машинаькъаш дехк, СибаргІен, КъилбаседІен, Даьхен Востока, мехка кхыча районий ІаІама рузкъаш карадерзаду. Кагирхоша тІагІертта Іомаю хІанзарча знанеІ лардаш, Іилмана, техникана, культурана карагІдьиннараш, хьинаре новкъостал ду Іилма-технически прогресс чакхъяккхара. Герзашнарча Низий мугІарашка къонача тІемахоша тІагІертта Іомаду кердагІа дола геран техникех, тешшаме лораду вай Дай-мехка деза доазонаш, деналцеи къонахчалцеи кховчашду шоай интернациональни декхараш. Вай мехка къонача тІехьено чІоагІа хьалоац партеи правительстваи цухьара а арахьара а политика, юкъарчая доацаш дакъа лоац паччахьалкхени общественни гІулакхашта доал деча, социалистически демократи дегІаккхьлача. БІаьш эзараш кагий нахи мехкарийи хержаб къахьегамхой депутатий Советашка, цар болх бу комсомольски, профсоюзни, кхыча общественни организацешка.

Шоазткъе итт шера комсомола мугІарашка шоай идейни кхетам лаккхаьб бІаь миллион гаргга сато, цо кхебаь миллионаш КПСС мугІарашка дІачуйийнб. ВЛКСМ организаторски кхетамех гІулакх, вай Даьхенна карагІдьиннача сийлахь-доккхача хІамашта юкъе цар лаьца дакъа дахкха доагІача тайпара бейгалдаькхад Советски Союза пхе орденна.

ВЛКСМ-о тахан — кагирхой деналеча авангард — чулоац дуккхача къамех латтача Советски паччахьалкхен 23 миллион совгІа эІамига сиг йоІи. Практически хІара предприяте, гІишлоне, колхозе, совхозе, дешара заведене, Іилмай центре болх беш а вІашагІкхийтта коммунистически кагирхой отряд. Ленински комсомоло идейно а организационно а партена гонахьа кхотабу дуккха кагирхой, новкъостал ду коммунизм хьалъеча уж юкъеозара. Цун гІулакхашка органически цхьана тардеш да дерригача халкъа юкъара хьашташ бахьан долаш къовсам лоаттабелген кагийча нахан мехкараштен эшараш кхоачашделгех. ВЛКСМ организаторни култалхон я, союза члений хиина да Іеш, берригача советски кагирхой а. Цо хьинаре пропаганда ю кагирхошта юкъе марксизма-ленинизма идеешта, уж оарцагІбоал производ-

ственни планаш толаме кхоачашъяра. халкъа боахама лоархІамегІара объекташ хьалъяра, кагийча нахан мехкараштен новкъостал ду знанеш караерзае, професси Іомае, цар салоІам вІаштІехьбоаккх, физкультураи спортеи занятешта юкъеувл.

Ленински комсомоло лаккха айяь хьу пролетарски интернационализма байракх, дунен халкъашта юкъерча революционни демократически кагирхой болама деналера отряд хиина латт из. ВЛКСМ-о даим шер а ду. чІоагІ а ду социалистически мехкий кагирхой вежарашка йолча союзашцара, капиталистически паччахьалкхений коммунистически кагирхой организацешцара, паргІатон къамаи лоІами бахьан долаш, империализмана, колониализмана, неонацизмана духьала къовсам лоаттабеча къонача къовсамхоцара доттагІала бувзамаш.

Коммунизма идеешта, парте сийдаьль-доккхача гІулакха мутІахьа хиларца, социализми коммунизми хьалъеча инициатива болаши лакъаргдоаца хьинар долаши хиларна деррига советски халкъа хьалхашка шоай чІоагІа сий даьккхад комсомоло.

Коммунизм хьалъеча хІанзарча этапе, коммунизма материально-технически база хьаяра, общественни отношенеш эргайоахаш тоаяра, массе оагІорахьара дегІаена сиг хьалкхеяра декхараш вай мехка практически кхоачашдеча хана къона тІехье хьалкхеяра даькъе керда беххтоккаме декхараш отт партийни организацешта, Ленински комсомола, профсоюзни, паччахьалкхен, боахама органашта, творчески организацешта, ерригача советски общественноста хьалхашка. Даьхен экономически низа чІоагІбара, социалистически общество, Іилма, техника, культура дегІайоалаяра юкъе дІахо а доккха дакъе лаца деза я комсомол, советски кагирхой. Кагийнахи мехкарийи шаьра кхетадеш хила беза шоай марксистско-ленински кхетам кІоарт па бича. Іилман-технически прогресс бахьан долаш, болат, кІор, мехкдаьтта, газ, электроэнерги, машинаш, ялат, дулх, баракъаш, кога гІирс дукхагІа хьабар, къахьегама овсарле лакхъяр, аразецача продукце дикал тоаяр, хІамий кхомбари кьурмат дайри духьа практически къовсам па лоаттабича коммунизм хьалъе йиш ца хилар. ХІанз, хьалхагІа а санна, тешаме къулба хила деза «…кагирхоша хІара дийнахьа моллагІа дале а, ший хьашт дале эггара эІамагІа а килийга, ший хьашт дале эггара чоалхазнегІа а хилийта, хІара дийнахьа моллагІча юрта, моллагІча городе юкъарча къахьегама моллагІа а практически декхар кхоачашдергдола гІулакх вІаштІехьдаккха дезаш яьлача сийлахь- воккхача Ленина указани.

Социалистически бакъдар, массе оагІорахьара парте, паччахьалкхен, ерригача общественни организацей балхо хоадам болча тайпара алиш ю кхувш йоагІача тІехьеп оамалашта, белгалдоах цун дикагІдола политически моральни гІулакхаш. Цунна цхьана терказдизза даргдац кагийча нахьен мехкарийн мировоззрени социализманен капитализманен юкъера классови къовсам чІоагІа ирбеннача хьалашка вІаштІехьбоалаш хилар. Империалистически паччахьалкхенаша дорха идеологически тІом лоаттабу социалистически мехкаштен эггара хьалха Советски Союза духьала, социализм фунидагІа даь а чуьхра бухъяккха. коммунистически болхлойи партей, кагирхой коммунистически болама цхьоагІо мелъе гІерт уж. Цу хаьа цар керттера уйла тІайохийт кагирхой идеях бахара, цар революционни энтузиазм малъе, классови сихкетам ьархбе, доккхагІа дола ноахала духьалъоттабе, скептицизми аполитичности юкъейолла, социалистически общества хийра йола буржуазни оамалаши гІулакхаши царна мерадалийта гІерт уж.

Цу хьалашка вІалле а мелбалийта мегаргІдац кхетама болх, хІана аьнча «…социалистически идеологи мелла тоІаль а ІотоІаяр… цунца цхьана буржуазни идеологи чІоагІъяр маІан долаш дий» (Ленин). Кагирхошта коммунистически кхетам балара, царна революционни, классови кхетам чІоагІбара, марксистско-ленински образовани хІара декхарам партенеи Советски паччахьалкхенеи тІа-тІа лоархІамегІа а бехктохаметІа а хулаш доагІа. ХІанз декхар сенах латт аьлча, эггара хьалха из латт:

— массе оагІорахьара дегІабаьхкача, лакха образовани йолча нахьа, общественни паччахьалкхени гІулакхашта хоах де низ кхоачаргболаш болча, коммунизм котъяккхар духьа деналеи са ца кходешп къовсам лоаттаберий тІехье кийчъярах. Марксистско-ленински теори творчески караерзае комсомольцаш, берригa кагийнахи мехкарийн Іомабарах, царна материалистически мировоззрени чуйоссаярах, идейно дог тийша хургболаш, общественни вахара гІулакхашца классови никъ лелабергболаш, парте гІулакха мутІахьа хургболаш уж хьалкхебарах. Вай берригa кагирхой Ленина хьехам бовзаш, Ленинна бахеи къовсам лоаттабе хоаш хила беза;

— коммунистически парте опытаца, халкъа революционни, тІема къахьегама традицешца кагирхой хьалкхебара, советски патриотизма, СССР-а халкъий доларгдоацача вежарашха долча доттагІала, пролетарски интернационализма уйланца, социалистически Дай-мохк дукхабезаргболаш. Октябра карагІдьиннараш герз бе я делла лораде даим кийча хургболаш уж хьалкхебарах;

— къахьегамца, социалистически доалахьоиа коммунистически гІулакхаш леладергдола уйла кагийча нахан мехкараштен чуйоссаярах, коллективни общественни гІулакхашта хьалхара лакха бехктоккам болаш уж хьалкхебарах, шоай къаьсттъаьста идеалаш халкъа сийлаьль-доккхача лерхІаращца айхха бувзам болаш хилар цар шаьра кхетадергдола гІулакх вІаштІехьдаккхарах;

— кхувш йоагІа тІехье коммунистически моралеи нравственностеи, коллективизма а новкъостий хургболча а уйланца хьалкхеярах, ньехал, мещанство, частни доалахьен психологи гучаювларца, социалистически общежите нормаши советски законаши телхадарца машар боаца гІулакхаш леладергдолча уйланца хьалкхеярах;

— комсомольцийи кагирхойи революционни фийле лакхъярах, буржуазни идеологеи моралаши, къона тІехье «классони машара» харц доаунгаша кхетам чура яккха империалистически пропаганда гІертарца машар кургбоаца уйла царна чуйоссаярах, халкъа духьалара капитализма реакционни чулоацам къалетам болаш хьагучабахарах.

Кхувш йоагІача тІехьен сацкетам лакхагІа ме кул толамегІа кхоачамхургьа коммунизм къалъера цхьан. ЧІоагІа идейно дог тийша, политически кхетам лакха болча, образовании йолча, чІоагІа дисциплинеи организованности йолча цхьанна а халонехи тохамехи кхераш боацача нехьа мара могаргдац историе социалистически строяна хьалхашка оттадь декхараш сийлеина кхоачаиде.

КПСС Централни Комитето соцам бу:

1. Комсомольцаш, советски кагирхой коммунистически партена гонахьа дІахо кхоталулга. В. И. Ленина гаскеташтa уж боарам боапаш чІоагІа мутІахьа тулга, коммунизм бахьен долаш лоаттабеча къовсаме советски нехьа деррига нохха-лаш дІахагІо болаши гІулакхаш тІехьенгара - тІехьенга дувлаши хула терках а деш. Ерригсоюзни Ленински коммунистически кагирхой Союза 50 шу дизар чакхдаккха.

ВЛКСМ 50 шу дизара кийчо ечеи чакхдоаккхачеи комсомольски организацешта практически новкъостал делге союзни республикай компартей ЦК-шта, парте крайкомашта, обкомашта, окружкомашта, горкомашта, райкомашта. юххьанцарча партийни организацешта. Советски Эскарен ТІема-Форда Флотен Керттерча Политически управленена, соединеней политорганаштен тІема дешара заведенешттен могаде. Кагийнахи мехкарийн предприятешка, гІишлонашка, колхозашка, совхозашка тІелдика къахьегарца, тІехьнкси дикаги дешарра, общественно - политически хьинар лакхдарца ленински комсомола юбилей белгалъйаккха гІертяига массе оагІорахьара хьалалаца.

2. Кагирхошца беча балха чулоацам, формаш, методаш даим эргайоахаш тоайойла союзни республикай Компартей ЦК-ша, парте крайкомаша, обкомаша, окружкомаша, горкомаша, райкомаша.

Берригача кхетама балхо новкъостал де деза КПСС XXIII-ча съезда решенеш толаме кхоачашъяра, денале наступательни маІан долаш, кагирхой лакхбеннача общеобразовательни, политически, культурни бораме из яххара, тайп-тайпарча категорей — болхлой, колхозхой, дешархой, студентий, къонача интеллигенцен гІулакхерча вахьен — хьаштаца хІадехараши теркал деш хила беза из. ХІанзарча хьалашка къаьстта а лоархІамегІа да партийни организацешта кагийнахи мехкарийн кхетабара гІулакх кампанейски а ца леладеш, уйла еша массаси леладар, карагІдьиннарий санна, иштта къоастамза бисача проблемай а вийсмах бара, доша гІулакхи маІ долаш хилийтара царна новкъостал дар.

Партийни организацей декхар — кагирхошца беча балха царте дикагІа йола кадраш, кІоарга знанеши вахара опыти йолаш бола нах нисъъезар. Іилма-тохкама учрежденей, дешара заведеней боккхагІа болча специалисташца, культура деятелашца цхьана кхувш йоагІача тІехьенна коммунистически кхетам балара масте оагІорахьара кийчъаьбовлемаш уттаяр кхоачашдолла.

3. Политически знанешпара кагийрхой хьашт, общественни вахара процессаш кІоарга йовза уж гІертийга даим дегІа а кхувлалда догстам а телба партийни комитеташен ВЛКСМ ЦК-се. ХІара комсомольцо, берригача кагийча нахен мехкараьсеи марксистско-ленински теори нахьдаш Іомаергйола, общество дегІаахара законаш кхетадергдола, хІанзара чоалхане политика къестае ховргдола гІулакх вІаштІехьдоахалда.

Комсомольски политически дешар дІахо эргадаьккха тоадергдола гІулакхаш чакхдаханза даргдац. царн комсомолан кагирхошта юкъе беча идеологически балха лоархІамегІара средство санна из лоархІаш. Кружокашкеи семинарашкеи еча занятей керттера чулоацам хила беза КПСС-ен ВЛКСМ-ен истори. марксистско - ленински философи политэкономи, коммунизм хьалъяра, дунен коммунистически, болхлой, кагирхой, къаьмий кортамукъален боламех хІанзара проблемаш Іомаелга. В. И. Ленин ваьча дийнахьа дехх 100 шу дизара кийчо еш хилар партийни комсомольски организацешкара дІадех кагирхошна ленински теоретически тІехьале кхы а кІоаргагІа Іомаяра къаьстта уйла тІайохийтилга. Кагирхой политически дешар тІа шерагІа пайда эцалба семинараши собеседованеши, теоретически конференцеш а творчески дискуссеш а санна йолча активни формаел. Партийни комитеташ декхарийла я комсомольски политически дешара пропагандисташ хьахаржара кийчбарен гІулакх дика тоаде, политически дешара цІеношкеи кабинеташкеи марксизма - ленинизма университеташка, общественни Іилмай кафедрашка цар на хаддаш теоретически методически дешар вІаштІехьдаккха. 1969—1970 шерашка конкурсаш кхайкхайойла комсомольски кружокашкеи семинарашкеи дешабекІарашта долча новкъостала учебникаши гойтара пособеши хьадара.

Кагирхошта юкъе беча идеологически балхах пайда балга дуккхача хьале политически информаце партийни лостамахи оперативностахи тийша да. ХІара коммунист, партийни, паччахьалкхен, боахамий кулгалхой декхарийла ба каст-каста комсомольцашнеи кагирхошнеи вІашагІбеттабала, КПСС-ен Советски правительстван политика царна дІайовзийта. — царна дагалаттаи долча хаттаргашта аргументированни жоп телб.

«Кагирхошта коммунистически кхетам лучу дикагІа а хьалхашка латта декхараш кхоачашдара дуккхагІа тІаерзаь а пайда эца беза информаце ерригача средствах — кенайовзоне, радиох, телевиденех, «Правда», «Известия», «Сельская жизнь», «Советская Россия», «Труд», кхача газетий, «Коммунист», «Партийная жизнь», «Агитатор», «Политическое самообразование» кхача журналий, республикански, краевой, областной газетийи журналийи редакцеш ца хаддаш юкъийла кагирхошта коммунистически кхетам балара проблемаш, комсомольски организацей болх, комсомола партийни кулгалдара практика. СССР-а Министрий Советерча радиовещании телевидени Комитето тоа а болба, шер а болба кагирхошта еча вешане боарам, комсомольски кенайовзон, берашта кагирхошта лаьрхІа долча политически, художественни, Іилман-популярни, Іилма - фантастически литература боарам лакхболба, книжкаши брошюраши. тематически библиотечкаш. керда общественно политически издаеш дукхагІа арахецара, кагирхой издательствай материальни база чІоагІъяра чакхдала гІулакхаш кийчдоала СССР-а Министрий Советерча кенайовзон комитето, ВЛКСМ ЦК-ас.

4. Вай общество дегІаахара хІанзара этап белгалйоал кІоаргген цІа хилдашк кулча Іилма-технически прогрессаца, комплексни механизации автоматизации производствана юкъехкахьарца, къахьегама лыспашка кинцача овлангарча хувжамаща. Комсомольски организацеш дукхагІа юкъеувзалба аргьаш общественни производства эффективность лакхъяра, керда техника караерзаяра юкъехкхуварен беза болха, боахама реформа практически чакхъяккхара, цунах партен паччахьалкхен экономически политика чакхйоахача юкъе комсомоло юкъарчал доацаш, хоадам болаш доала дакъа а лоархІаш. Коммунизмаца цхьана социалистически яхьен коммунистически къахьегама тІехьарча боламен, къахьегама овсарле лакхъяр а продукце дикал тоаяр а духьа, производства резервех пайда дукхагІа эцар, пхе шера план хаьал хьалха кхоачашъяр духьа лоаттабеча къовсама инициатораш хила беза комсомольцаши кагирхойи.

Партийни, комсомольски, профсоюзни организацешен боахамий кулгалхоий йоавко дукхагІа йойла кагийча наьхен мехкарийн профессиональни кийчон, цар производственни кхетам лакхбара, творчески, къахьегама овсарле дакха йолаш цар къахьегара хилапза даргдоала хьалаш вІаштІехьдахара. шоай професси дукхагІа езаргйола уйла царна чуйоссаяр. МангІа дукхагІа совбоалаба техникашра, тохкамашара, рационализаторашра, изобретательстваиара кагийча наьхен мехкарийн бехам. Къона болхлой, колхозхой, гІуллакхера нах дукхагІа чуувзалба сайрайнарчен звоеней школашка, технику шка, лакхерча дешара заведенешка. Къаьстта уйла тІайоххийтийла образовани лакхъергйола, професси Іомаергйола, советски кагирхой квалификаци эргайоахаш тоаергйола хьалаш вІаштІехьдахара.

Іилма-технически прогресса декхараш кхоачашдеча лоархІаме дакъа яхоан къонача Іилмахошкеи специалисташкеи. Уйла дукхагІа тІайхийтанза ергаба цар идейно-политически болх лакхбара, квалификаци лакхъе новкъостал дара, Іилман техникан лоархІамегІара дешаш творчески дувцича, теоретически конференцешкеи методологически семинарашкеи шерагІа дакъа лоацилга вІаштІехьдаккхара. производственни коллективашнара къонача Іилман болхлой бувзамаш чІоагІдара.

КПСС ЦК тешаш я ленински комсомолана Іилманеи техникане карагІдьинараш карадерзадара тІехьара советски кагирхой дуккха нах юкъе бола болаш шерре боаржабе ховргхиларах.

5. Партийни комсомольски организацеша, педагогически коллективаша, профессорско - преподавательски составо тоабе беза школашкара, лицеерга а юкъерча специальни а дешара заведенешкара дешарен кхетам баларен болх. Дешар Іомадарон кхетам баларон студентий а дешархой а хьакилийта еза марксистско - ленински мировоззрени, творчески уйла йолаш хилар, Іилманарен техникарен безам, общественни балха навыкаш, халкъа долча берката хІама кхоллача къахьегама кийчбе беза уж. Хаддаза эргадоаккхаш тоале деза общественни Іилмаш хьехилга, марксистско - ленински теори кІоаргга на хайча, партен паччахьалкхени политика къаьгга на кхетайча дика советски специалист, коммунизм хьинаре хьалъер хургвоацилга дага а лоттадеш.

Студентий конструкторски технологически бюрош, гІишлош хьалъю отрядаш, школий Іилма кружокаш, дешархой производственни бригадаш хьалоадам хила деза, студенташкеи дешархошкеи хьинарегІа дайта деза Іилма тохкамаш, дикагІа долча балхех могадеш хІама дала деза царна. Партийни комсомольски организацеша, боахама кулгалхоша, дакъа образовани органаша дукхагІа новкъостал де деза кагийча нахан мехкараштен, эггара хьаьна юкъерча къонача болхлоеца къахьегамен доеза баркъта а неш, лакхерчеи юкъерчеи специальни дешара заведенешна дешо баларе.

Дешарен кхетам баларен балха тІехь вузашкеи техникумашкеи деш нах дІаэцача а, специалисташ дІадоахка нийсбеча а, стипенди хьожадеча а, студентийи дешархойи производственни практика, быт, салоІам вІаштІехьбоаккхача а, ерригача общественни вахаре комсомольски организацей бола лоархІам лакхбергбола гІулакхаш оттаде деза ВЛКСМ ЦК-а, СССР-а лакхерчеи юкъерча специальни дешара Министерства, СССР просвещене Министерства.

ВЛКСМ комитеташа, педагогически коллективаша дукхагІа терко е еза пионерски организацей, хІара дружинаи отрядеи вахар идейно дизза, безаме, тайп-тайпара хилийта гІерта еза, знанештеи къахьегамени пионерий безам тІагІоргболаш кхетам бала беза царна. Пионерашца беча балха тІехь бизза лоархІам бе беза берий психологически башхалонийн цар кьиштайн. Вожатей кадраш хоржаи кийчъелгеи тоале деза.

6. Социалистически Даьхе ярраир советски кагирхой сийлен декхар да. Империализма агрессивность лакхъяьлачен дунен халкъашта юкъера машар кхеракинчен хьалашка социализмана карагІдьиннараш лорадареи царна тІехьа латтареи хьакъехьа хІара къонача сага кхетам балар къаьстта лоархІам болаш да. Комсомол декхарийла я тІехьа тІайоагІача хана а Советски эскарашнареи ТІема-Форда Флотацареи шефски бувзамаш чІоагІде, военни дешар Іомадар чакхдоаккхача, доприсывникаш кийчбеча хьинаре дакъа лаца, ДОСААФ-а балха кагий нахи мехкарийн юкъе эза, «ДерригасоюзгІарча тІема декхарах» доле закон кхоачашдара новкъостал де.

СССР-а ТІема Низий мугІарашка гІулакх дар миллионаш болча советски наха боккъонца йола турпалси, бІарча а къонахчал доле а характераш хьахкхара школа а хинна дІаэттад. Эскара доакъойн подразделеней комсомольски организацеш декхарийла я патриоташа интернационалисташи, социалистически Даьхе тешаме а майра а лорераш кхетамца хьалкхебеча командираштен политорганаштен хІара денна новкъостал де, къона бІухой тІема а политически а кийчбе, вай хьинара герзи техникеи цар боккъонца Іомаергйолаш хІама де.

7. Партийни комсомольски организацей лоархІамера декхар да къонача сага личность массе а оагІорахьа дегІайоалаяр. кагий нахи мехкарийн коммунистически нравственность йолаш хургболаш кхетам балар, цар юкъара культура лакхъяр. Кагирхошта хьехам бала а беза, новкъостал де а деза шоай мукъа йолча ханах духовнии физически уж дегІабахкара кхетамца пайда эцаргболаш. Клубаша, культура цІеноша, библиотекаша, паркаша, кхыча культурно - просветительни учреждениша хІанзарча кагирхой дегІадаьхкача хьашташта мадеззара, цар художественни творчествапара безам лакхъяргболаш, таланташи говзалаши гучайаьлакхаргйолаш болх бергбола гІулакх де деза СССР-а культура Министерства, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК. Кагийча вахан мехкараштен шерра дІайовзийта еза вай мехка халкъий Іалаймате йаьхий йола культурни тІехьале, дегІайовлае еза дуккхача нахьа художественни самодеятельность, хьажараш, конкурсаш, выставкаш, фестивалаш е еза, шоаш баххача моттиге кагирхоша салоІилга тоаде деза. Колхозашкеи совхозашкеи культурно - бытовой а спортивни а сооруженеш хьалъяра, советски юрта культура лакхъяра тІехьара дуккха нах юкъе бола кагирхой болаш боаржабара кагийча наьхен мехкарийн йола инициатива мамогга хьаллаца еза партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша, боахама кулгалхоша.

КПСС ЦК писателаш, художникаш, композитораш, кинои театрайи деятелаш тІахьех кагирхой кхетам чу шеко йоацаш коммунизма идеалех тешара уйла йоссаргйола, Советски сагах доазна дикагІа доза гІулакхаш хьахьокхаргдола, царна классови моастагІий, цар идеологи а мораль а гоаво хургйола керда къаьгга художественни произведенеш хьаяра. Творчески союзаштен ВЛКСМ ЦК-анеи могаденда кагирхошта йолча дикагІча произведенешта йола конкурсаш, къонача литературий семинараш, изобразительни искусства выставкаш, музыкан киной фестивалаш ега. ВЛКСМ комитеташа тоабе беза къонача творчески интеллигенцеца юкъе беш бола политически болх, из идейни а профессиональни а дегІаяра боахлошцара, ахархошцара, тІемахошцара, студентийшцара, дешархошцара цун бувзамаш чІоагІдалара новкъостал де деза, вай кагирхошта майоаттгІара йола произведенеш чІоагІа хьаллаца а могаеш дІайовзийта а еза.

8. ЧІоагІа йоакхо янза ярглац бераштен кагирхоштен физически кхетам балара. Дукхача наьха физически культурeи спорти хила еза кагирхой унахцІено лорарa, уж къахьега а оборона а кийча хилара гІулакх деш. Комсомол декхарийла я физкультуреи спорти дегІайоагІача керттера низ а хиина дІаотта, хІаьта комсомольцаш — физкультурни болама юкъе хьинаре дакъа лоацараш хила. ВЛКСМ ЦК-а, ВЦСПС, СССР спортивни обществай организацейи Союза Централни советa кхыча ведомствашца цхьана дешара заведенешка, предприятешка, колхозашка, совхозашка, учреждени, районашка, городашка традиционни спортивни туристски мероприятей система оттае еза. Стадионашка, спортивни залашка, бассейнашка, культура паркашка берашцеи кхувш йоагІарашцеи болх бара иша инструкторски тренерски кадраши инвентари къовстае еза. Комсомоло, профсоюзаша, физкультурни организацешен, ДОСААФа комитеташен дакъа а лоацаш къахьегамхой депутатий Советий исполкомаша спортивни базаех сооруженеех мамогга дукхагІа пайда эцилга ІаІашде деза, комсомольцашеи кагирхошеи тІема-технически специальносташ Іомаелга, спортивно-уникцІеион лагераши оборонно - технически клубаши хьаелга могаде деза.

9. Вай мехка хьалхашка латта декхараш кхоачашдаро дІалех ВЛКСМ лоархІам кхы а лакхбар, дуккха нах юкъе бола, ший лоІамера, общественно-политически организаци, парте резерв, хьаІІаккхувча тІехьена коммунистически кхетам луча а керда общество хьалъеча а парте эггара гаргагІара гІоыча из хилара тарра. ВЛКСМ ЦК, союзни республикай ЛКСМ ЦК-аш. ВЛКСМ крайкомаш, обкомаш декхарийла я дІахо а комсомольски организацеш организационно-политически чІоагІъялара, цар денал лакхдалара, массе а тайпарча кагирхошта цар кхейни влиян лакхъяра къаьстта терко тІаяхийта. Цахаца беш бола индивидуальни болх дикка тоабанза баргбац, хаддаза доаза а лархІа а деза кагирхой хьашташи царна дагалаттараш, хьахилийта еза цар уйлаши тешамаши, чІоагІа ладувгІа деза цар хаттарашка, вахара планаш кхоачашъяра новкъостал де деза. ДегІайоалае еза союза юкъера демократи, принципиальни критикеи самокритикеи, ВЛКСМ мугІарий дисциплина а организованность а чІоагІъе еза, хІара комсомольцо ший организаце балха юкъе хьинаре дакъа лоацаргдолаш, цук а бІарча хьанийцача комсомола а балха результаташ бахьан беххтокхаме из хургболаш леладе деза гІуле лакх.

Комсомола лоархІам лакхбар дІа боахам, культура, паччахьалкхе хьалъеча кхы а шерагІа дакъа лоацар. КПСС ЦК-ас даиза даргдоацаш лерхІ кагирхошта кхетам балара, дешар Іомадара, профессиональни кийчбара, къахьегама, быта, салоІама дешаш ВЛКСМ комитеташ дакъа а лоацаш къахьегамхой депутатий Советаша, министерстваша, ведомстваша, профсоюзни кхыча общественни организацеша къоастадар, цар комсомольски организацей предложеней терко яр, царна хІара денна практически новкъостал дар. Комсомола комитеташ декхарийла я профсоюзни боахамен органашца цхьана кагирхой балха дІаэпарца а уж балхара дІабахарца а, хІаьта къонача болхлошта, колхозхошта, гІулакхерча наха премеш теларца, кхувш боагІарий къахьегам лорабарца, чубаха фусамаш, общежитеш моттигаш екъарца, культурно-массовни спортивни болх дегІабоалабара хьожаьча средствах пайда эцарца лувзаденна дешаш къовстаде. Комсомольски организацеш декхарийла я предприятей, колхозий, учреждений балха дешаш дувцача а уж йоагІаш йолча организацешта хьалхашка уттадеча а шерра инициатива гучаяха.

Бакъахьа лоархІалла СССР Лакхехьарча Советe, союзни автономни республикай Лакхехьарча Советашка, къахьегамхой депутатий краевой, областной, окружной, городской, районни Советашка кагирхой гІулакхий массазара депутатски комиссеш яхкар.

10. Союзни республикай Компартей ЦК-аш, парте крайкомаш, обкомаш, окружкомаш, горкомаш, райкомаш декхарийла йойла комсомольски организацешта а хьатІаккхувш йоагІача тІехьена коммунистически кхетам балара гІулакха а хьалхе лелара боарам лакхбе. КІоаргагІа анализ е еза комсомольски организацей хІара деннарча вахара, кагирхошта юкъе хулача процессей, хьаллаца а лостам тела а беза ВЛКСМ комитетий балха, из деш кІелигача хІаман тІехь доал а ца деш, регламенташ а ца луш, гІалаташ дувларах лорае еза уж, халонаш эшаргболаш, вахарца гІа боаргболаш Іомаре еза уж. Партийни организацеш декхарийла я кагирхошта кхетам бала безаш йолча ерригача ведомствайн организацей балха координаци е.

Терко е еза комсомола кадраш харжара, дІа-юха нийсъяра, царна кхетам балара, уж марксистско-ленински кхетамца чІоагІлулга лакхдара, комсомольски организацешка партийни ядро чІоагІъяра. Уки шера деш дІа а долаеш, вІаштІехьдаккха деза хан-ханнахьа КПСС ЦК-а ВПШ базе, парте обкомашкарча, крайкомашкарча, союзни республикай Компартей ЦК-ашкарча лакхехьарча партийни школашкеи курсашкеи комсомольски болхлой кийчбелга. Даиза даргдоацаш лоархІалла ВЛКСМ ЦК-ае лакхехьара комсомольски школа юллилга. Парте райкомий, горкомий, окружкомий, обкомий, крайкомий, союзни республикай Компартей ЦК-ай балха практикани юкъе довладолда партен правительствай политика, дунен халкъашта юкъерча хьала эггара я керттера дешаш дІадовзийтара. хІаьта иштта комсомола балха дешаш дувцара комсомольски актива хан-ханнахьа совешанеш гулъелга. Майрра боахама а административни а балха тІа, колхозий правленешка, къахьегамхой депутатий Советашка, партийни, профсоюзни, кхыйолча общественни организацей хоржаш йолча органашка бахийта беза шоаш дика хилар хьахьекха комсомольцаш, комсомольски болхлой, активисташ.

* * *

КПСС ЦК тешаш я парте хьайхашка оттадаь декхараш комсомольцаша, вай сий долча кагирхоша чІоагІа дот раьа а долаш тІаэцаргхиларах. ВЛКСМ юбилейнеи Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дизарин лакъаболхаш кагийча нахен мехкарашен кхы а лакхлергда къахьегама хьинара политически кхетама, Коммунистически партена гонахьа айхагІа кхотадергда шоай мугІараш, шоаш кхо на беш къахьегаргда коммунизмана долча берката, советски халкъа долча берката.

МОСКВА. В. И. Ленина хетаь дукха а почтови маркаш арахийцай СССР бувзама министерства.

СУРТА ТІА: керда почтови маркаш.

В. Хухлева сурт.
ТАСС фотохроника.

КПСС ОБКОМЕ

ЮРТБОАХАМА АРТЕЛА УСТАВ КХОАЧАШДЕ

КПСС обкома бюрос белгалдаьккхад, колхозан демократе лардаш чIагIъяра, юртбоахама артела Устав кхоачашдара республика партийни, советски, юртбоахама органаша белгалара болх беш хилар. Цо дика аьттув боакх юрта боахам дIахо дегIабоалабаран колхозий экономика чIогIъяран.

Цуна цIьана дукхача боахамашка Устав телхаду, колхозхой бокъонаш эшаю, хIаьта из бахьан долаш артела гIулакхашта доал деча хина цар инициативен творчески хьинари лоллу. Йолаш йолча ревизионни кIезига пайда эц юртбоахама продукташ дукхагIа кхаран кийчъяран, пачхьалкхен дисциплина телхаю. 1967 шера Шелковской района Ленина цIерагIча колхозо кхоачашъьйнац пачхьалкхенга хьа дохкара план. Сунженски района шхе вилданов Советски района ерригача колхозашка IалашдаьIдац продукце хIара тайпа кийчлара оттаяь хинна план кхоачашъеоага.

Цхьайолча колхозашка йоагIаш бола кхоьан лоттабац продукци яккхарга дIабоала мах боахама юкъарчен производства юкъарчу гIуллакхашка дIалоьдар хоьдара, административно-управленчески гIулакх дуи персонал кIезигъяра духьа. Общественни рузкъа дIаухийт идана тIа даьрхIа доацача, колхозни производстве дегIайоалаярцен чIогIъярцен цхьаккха гIулакх доацаш долча хIамашка. Ихкача хIамаех хьатIадена ахча Госбанкага гIоала доацаш дIааьхийта, екъаш йоацем кхыйолен общественни фондаш хьалйизара ахчан доходаш тIара отчисленеш да еш моттигаш а дукхача колхозашка. Уж тайпа кхоачамбоацараш да Шаьла, Гудермеса, Ножай-Юрта, Грозненски, Ведана районий колхозашка а.

Партийни советонни органаша, юрта боахама районни производственни управленешка, колхоза правленеша дикха де доагIар дац колхозий беррига членаш общественна пайдана болча къахьегама юкъеозара, биза пайда эцан общественни бокхамерча балха юкъе дакъа лаца да тугаш болча колхозхошта кхы тIа а налог тохара лоашта еннача бокъонет. Къаьстта во вIаштIехьбаьккхаб да болх Советски районе, Шелковской района «Красный пахарь» яхача, Сунженски района Шеча Зекара цIерагIча колхозашка, кхычахьа.

Къаьст-къаьстача колхозашка юртбоахама артелий члений творчески инициатива дегIаккхувлача, массово-политически болх тоабеча кIезига пайда эц юкъарча собранешка уполномоченной собранешки, дои распорядок, правленей, ревизионни комиссей балха планаш эц. Трудовой книжкаш тIара йоазонаш геттара гоалаьчул тIехьагIа мара дац, терко йоацаш ду, уж документаш шоай метте доаттадара хьалхара бехктокхаме хургбола мах къоастабаьбац. Дукхача колхозашка оттадаь хьадда деношш сахьаташа лац колхоза председателен правлене кхыча членашен колхозхой мича хана тIеэц хойташ. Шоай доалахьа а долаш даха доахаш лаьттан участкаш леларра Уставо оттадаь бохамаш чIогIа телхаду. Общественни лаьтташ да доагIача дIа-юха дийкъа моттигаш а.

Горрайисполкомаша, юрта боахама производствени управленешен министерствах тIахьожам эсала лоаттабу Устав кхоачашдара дакъе колхозий правленеша чакхдоахача гIулакхашта практически ловкъостал кIезига ду кхоачамбоацараш дIададохара. Парте горкомашен райкомашен кхоачамбоалам лаьхбац юртбоахама артела демократе лардами Устава кхоачашдар духьа лоаттабеча къовсамера юкъьанцарча партийни организацей, ревизионни комиссей лоархIам.

КПСС обкома бюрос юрта боахама министерство, парте райкомашен горкомаши, горрайисполкомаши, юрта боахама производственни управленеш, юкъьанцара партийни профсоюзни организацей, колхозий правленеш декхарийла яьй буйт ха яладенга колхозни демократе лардаш, юртбоахама артела Устав хIара колхозо кхоачашдара гIулакх миштта лаьтт хьажа, уж кхоачамбоацараш дIадахара хьадда мероприятеш кийчъеи чакхъяхен. Пачхьалкхенна хьалхашкара юртбоахама артела декхараш, лакхе лаьттача органий собранеи, колхозхой юкъарча собранейи колхозий управленейи решенеш шоай ханнахьа кхоачашъяра хьалхара колхоза правленей хIара председателен бехктокхаме моттигашка дар тIа оттаде.

Артела гIулакхашта доал деш моттиге бригадирий, фермай заведующей, юрта боахама беррига специалистий лоархIам лакхбе. Правлене боахама-финансови гIулакхашка, ахча хIокхурадех хьалдоагIар цийса хьачуйицадолаш дIаухнашна, общественна имущество нуьрахьа лоаттаярга, пачхьалкхенна хьалхашкара декхараш кхоачашдарга, къахьегамах мах балара гIулакха колхозхоащарча расчеташка хьажара, иштта кхыча гIулакхашка ревизионни комиссей болх тоабе.

Обкома бюрос тIадиллад административно-управленчески гIулакх дуи персонал леларга совнагIа дIададар соцадега, производства боарамген структурген хьежжа из персонал дукхаллен кIезигаллен ниисъеларга, штаташ кIезигъелга, доал дарга дIаухийтар шеаигделга. Производство вIаштIехьаьккхара ерригача оагIонаш хьакъокхаш дола къахьегама дисциплина чIогIъелга, чурча распорядка лоархIам лакхбелга, из телхаьльчунгара диза жоп хьаделилга. Шаккха а лоаргаргIа да йоалийташ финансови дисциплина лелар, колхозни производство дегIайоалаярцен чIогIъярцен кхоачаденна доацача гIулакхашта общественни рузкъах пайда эаргбола моттиг да нийсъалийтар, производственно-финансови планаш кхоачашъяра, пачхьалкхен банкаца шоай ханнахьа расчеташ яра лоаттабу тIахьожам чIогIбар. Дебиторски декхар хьаданкхарга, общественни боахама зе дарах доагIар хьаданкхар. Колхозхой трудовой книжкаш тIа йоазош дечаш уж лелаечеш нийсъую дола кхоачамбоацараш дIададар, цар жалобайи заявленейи учет тоаера цара дикагIа хьажари.

Парте горкомашен райкомашен, колхозий юкъьанцара партийни организацеш декхарийла и правленей боахама гIулакхашта юртбоахама артела Устав кхоачашдара лоаттабу тIахьожам чIогIбе, партийно-организационни массово-политически балха боарам лакхбара, 1968 шера В. И. Ленин вахча дийнахьа дена 100 шу дизара баха доагIача хайпара напьалаьар духьа тIахйиа ях шерагIа йоаржаяра де дезар да.

Юртбоахама артела Устав кхоачашдеча, колхозни демократе лардаш дегIаккхувлача, ревизионни комиссей болх тоабеча, материальни мораьльни стимулах пайда эцача, къахьегама дисциплина чIогIъеча колхозашта диза ловкъостал де деза юрта боахама министерства.

Юртбоахама производства деррига доакъой рентабельность да иштта дукхагIон ламанен лакхьара беррига колхозхошта къахьегамах тоам бола мах духхьал хьаькккхача продукце дукхален дикаллен хьежжа хургбалаш оттабола. Учета отчетности ерригача колхозашка дика тоаелга вIаштIехьдоаккхалаа, общественни средстваш материалаш кхоарахи лорахаи боецьрен оргIоза гIулакхаш юкъедоахада.

Кустанайски областа 105 совхозо цу пайда эц диспетчерски службах.

Кхашкарча станашка, бригадашка, совхозий специалистий машинашка, ремонти «летучкашка» шура хьухьа машинашка, кхыча лаьрхIача машинашка 220 радиотелефон оттаяй. Ялат чузача хана комбайнаш тIа а увттаю радиотелефонаш. Совхозашта радисташ кийчбаре лаьрхIа Озерски цIача юрта цIашатIъеллай профессионально-технически училище.

Хьоахаме я «Организатор» яхача совхоза балха опыт. Цига лаьрхIа кийчдаь да диспетчерски служба цIа. Графикех, картех боаза йиш я боалама производствени болх. Даьнеш бIарча дена дьакхуь цига. Диспетчер сиха хьош тайп-тайпара распоряженеш мишта кхоачашъьй, отделенешкара заявкеш хьайна хIара техника дIа-юхе чьежаю.

Керттера юртбоахама белхаш чакхдоалача хана къаьстта чIогIа диспетчерски служба эшалга гучадьяла. «Организатор» яхаш совхоза механизаторашк графиках из ремонт, хьалхарчарца алат дIадийна а чуйца а боал.

Кустанайский балха опыт йоаца белаш болаш ба кхача областийи республикайи юрта боахама боллой.

Суьрта тIа: совхоза диспетчер П. Якубович боахама отделенешкара кхача свеленеш йоазийтаьц ва партхоаза секретара И. Кудревскена, бухгалтера Р. Андреева.

Ф. Данилова сурт.
ТАСС фотохроника.

ХИЙ — КХАШКА

Бокхача лоархIаме да гуранхьа дийна алат цхьатарра хьатIададолар. Цхьабагъди, гурахьа духча ялтахаьта дика хиланзар тIух юрчара Iалаха хьалаш. Къулба-Малхбоалехтахьара чIогIа шух а хьехкаш йоккъал хилар аьхен. хIаьта миттаа дукха сьтгуз боацаш еналл гуйра, сентябре а екъа а, шух хьекхаш. Дийхха догIаш 9 миллиметр мара дац.

Мишта кIаллхарвагчи цу халача хьалец? 11 сентябре юртбоахама производственни управлене гулбелар района беррига агроно[illegible] хIар эттара хьалха хий декхача лаьттаж тIа гурахьа дуь алат дIаде, дIадуьнне минеральни удобренеш товсаш. Ялат дIалуьнне хий дилан харшаш лаза а лунна тIехьа-тIехьа цу харшашка гIоала алат дIадийнача участкашка хий дилла а. Вай республикадукхагIа йолча районашка чудийташ хий дула алат дIадалехь хьалха, хIаьта лаьтта дексьалуиш алат дIалув. Из де йиш я гIув йолча лаьттан тIеы хий дика чудача лаьттан тIен. Хий дика чу да дуац тух доалаеча лаьттан тIа чудолийташ хий дилла вIаштIехьдац, хIана аьлча хий диллачул тIехьагIа дукхача хана лаьттана гIулакх де йиш хилац, алат дIаде йиш яц.

Гудермесски шахьарча арешка ухха лаьтташ тух доалаш да. Цу лаьттана хий дилла деза алат дIадийнача тIехьагIа кIезиг-кIезига тохаш догIан хьисане хий деттача установкашца.

18-ча сентябре «Дружба» совхоза фуна участка кхашка семинар дIайихьар. Цигача гурахьа дув кIа дIалийра цуша хьана хий декха харшаш а доахаш. Совалка рама йоала кхоъ гувнаш дер, сеника тIехьеьлинча лаьтта кхоъ хий декха хари дус юкъера йоккъал цхьа метар 20 сантиметри болаш. Хий декхача харшашка гIоала Iахийнд хий декъа-сехьа чудагарга, иштта тIоадал дIакхоачаргьа алат дIадийнача деррига лаьттешка. Цо торе хулийтаргья молхагIа Iалаха хьалаш етте а алат цхьатарра тIадалийтара. ХIаьта иштта хий декхаре хий тIадахара лораду лаьтта, хIинна дола шкорагIа харшаш дахаре торе хулийтаргьа молхагIча участкана цхьатарра хий дилла.

ХIаьа района беррига боахамаш гурахьа дуь алат дIадийначул тIехьагIа хий декхача харшашка гIоаль хий дилла белабейнаб.

В. КОЛАЕВ,
Гудермесски партбюрона [illegible]

ПАРТИЙНИ КУЛГАЛДЕШ ХИЛЧА

КПСС ХХIII съезда решенеш кхоачашъеш Старопромысловски районни партийни организаце цхьайлаш теркам тIаувйи комсомола кулгалдара долча дешанта. Кагирхошта клетац баларен комсомольски организацешта кулгалдареи дешани каст-каста дуьц парте райкома пленумашка, бюро заседанешка, юкъьанцарча цехови организацей собранешка.

Дукха ха йоаццаш КПСС райкома пленумо дийнар: «Кагирхошта коммунистически клетам балара къакъехьа районни партийни организацешка хьалхашка латтина декхарех дола дош. Цига йийрар района юкъьанцарча партийни организацешна Iалаь опыт, белгалдаьхар кхоачамбоацараши дIахо да доаргаш. Ца пленума хиначул тIехьагIа района дукхагIйолча партийни организацешна дика тоабир комсомола партийни кулгалдара бола болх.

Тхо дани гIерт комсомольски организацеш къонача коммунисташка чIогIъе. Таханарча дена районни партийни организаце мугIарашка ва 311 къона коммунист, царех дукхагIбараш къахьегаш ба производства лоархIамерча участкашка, хьанаре дакъа лоац цар общественна балхаца: уж ба агитатораш, политинформатораш, цхьакъа тIадьожама группайи постийи членаш, лекторашш, пропагандисташ. Дукха къона коммунисташ хержаб комсомольски юкъьанцарчен цеховни организацей секретараша, кIезига бац царна юкъе партбюрой членаш а.

Парте райкомо юкъьанцарча партийни организацешен дукхагIа теркам тIаувйи комсомольски организацей болх тоабара, къоначча коммунисташца уж чIогIъяра. Укх тIехьарча хана комсомольски балха хьожаваьа 50 къона коммунист. Царех 20 хержар юкъьанцарча комсомольски организацей секретаралла, хIаьта вожаш ВЛКСМ комитетий членаш, «комсомольски прожектора» штабий кулгалхой ба.

Хьацаргьа вай «Электроприбор» яхача завода комсомольски организаци. Укх массех шера цуна керте латт къона коммунист нов. Пенцов. ТIехьарча ццц шера завода комсомольски организаци цхьаза дегIаенай, хIанз цун мугIарашка кхо цехови комсомольски организацешка чувоагIа кхо бIаь сонгIа саг. Кхо цехови комсомольски организацена керте латт коммунисташ Набулин, Дубровская, Щевченко, хIаьта вокхарна — коммунисташ Науменко, Донской.

Завода партийни организаце цахадлаш ловкъостал ду ВЛКСМ комитета. Комсомольски балхах лела лешаш каст-каста дуьц партийни собранешкей бюро заседанешкей. Цул совгIа цехий комсомольски организацешта кIезига гIо дац тайп-тайпара культурно-спортивни мероприятеш чакхъяхара а. Из дерригIатъ комсомольски организацей шадам болча балха. ХIанз заводе 79 комсомолец коммунистически къахьегама ударника цIи лелаеш ва, хIаьта 161 комсомолец къовсам лоаттабу из цIи иихкара. В. И. Ленина 100 шу дуьлача дена кийчдра лаьржача социалистически къовсам хьалха латт комсомольцаш: слесарь-инструментальщик Белов, сборщица Ремизова, токарь-револьверщик Безецкий. Беррига комсомольцаша кхоачашъю шоай сменни задане. Шаьта царех дукхагIбараш производстве хьалха латтачар мугIарашка ба.

Завода партийни организаце йоалхо из комсомольцайи кагирхойи декхара. Из лоархIамера дош каст-каста дуьц партийни собранешка, партбюро заседанешка. Беррига комсомольцех 32 саг дешш вагIа лахлехьарча дешара заведенешка, 63 саг — техникумашка, 45 саг — кагирхой сайрийнарча школашка, хIаьта вожаш дешаш ба тайп-тайпарча курсашкеи подкурсашкеи.

КIезига йоахо яц ухаза кагирхоша салаIар вIаштIехьдаккхара а. Цу гIулакха лаьрхIа экскурсеш, походаш ю республика тайп-тайпарча цIи хевача моттигашка гIолла, чакхйоах спортивни мероприятеш.

Дика вIаштIехьбаьккхаб шой болх «Трансмаш» яхача комсомольски организаце а. Цунна керте латт къона коммунист Арсанукаева Даула Зара. Укхаза 62 комсомолец ва. Цар массане а дьнаре дакъа лоац къахьегама а общественни а вахаре.

ВЛКСМ комитета инициативан комсомольцашта юкъе шарра къовсам баьржаб коммунистически къахьегама ударника цIи яккхара тIехьа, хIаьта хIанзале 25 комсомольца енаай из сийдола цIи. Заводаши комсомольско-кагирхой бригадаша шоайла къовсам лоаттабу ВЛКСМ 50 шу яха цIи лилара.

Хьинаре дакъа лоац комсомольцаша кагирхоши производствана юкъе кердадор, толамагIдар юкъедалаеш. Укх тIехьарча хана комсомольцаша енай 17 рационализаторски предложени, царех баьнна пайда 3 эзар сома махьа ба.

Цуна цхьана белгалдаккха деза района цхьайолча юкъьанцарча партийни организацешна комсомольски организацешта эсала кулгал делга, царна лертагIа лостам ца телхига. Царех я ОРСа, ЭМЦ, СМУ, иштта кхыйолча предприятей организацей партийни комитеташ, партбюрош.

Г. ОСЬМАНОВ,
КПСС Старопромысловски районни [illegible].

№ 10 ЙОЛА «АГИТАТОРА БЛОКНОТ»

Кепатеха араьннай КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пропагандаи агитацеи отдела «Агитатора блокнота» аргIанара 19-гIа номер. «В. И. Ленина 100 шу дизарга» яхача рубрика кIала я исторически Iилмай кандидата В. Ф. Александрова «Социалистически яхь — ленински идееш вахаре чакхъятар» яха статья. «Кердача толамашца белгалйоаккхаргьа вай ленински вахташ» яхача темай а А. Шерипова цIерагIча нефтемасло завода парторганизаце политинформатора С. Иванова яь политинформаци.

Дуненахь халкъашта юкъерча темах я «Социализма дарагIдьккхаргашта кулгаш тIакхувдадо» [illegible] статья.

[illegible]

ХИМИКАТАШИ ХЬУВКЪАМИ

Лаьтта, фу дика кийчдеча, шийханнахьа жанка баьккхача, культивацн бича алатеш дика хьувкъ, оал. Из харц дац. Бакъда, наганьа санна кулгалхоша, специалисташа культураш лазарех лоравра теркам тIа ца бехийте продукци эшалуръя.

Дукха ха йоацаш (4—5 шу) хьалха цу гIулакха терко яцар цхьайолча Сунжерча боахамий кулгалхоша. Уха цIенча меладийи сапеткача хIаьанта цига де хIанза дац оалар. Бакъда, укх тIехьарча шерашка к[illegible].

ХIанз шоаш ух уж тха культураш лазарех лораеча пункте.

Вахаре, практико теша лу химически средстваша «дарба» дича хьакха хьувкъам лаккагIа хилара. Къаьстта раьза ба сомий бешанаш лелараш. Тамаш а яц.

1960 шера химикаташ ца еттача хана гектара тIара 40 центнер сом мара чуцадар «Красная Армия» яхача колхозо. «Iунал а дика ма ду оаха царна», аьхаш цецбувлар уж цу хана. Оаха химикаташ хьовйича: «Дохьалко-м сом, гаьнаш толлайийя мара хIанза дергдац», — оалар. ХIаьта а оаха юкъ-юкъерча участкашка цкъа-шоза а техар уж молхаш. ШоллагIча шера хьалха химикачуа хIама ца эшаш шоза дукхагIа сом чуйийцар колхозо цу участкаш тIара.

Иштта хIара шера уназарча лазарех кIаллхара йоахар химикаташа сомий гаьнаш. ХIанза цу колхозе хIара гектара тIара чуэц юкъера лаьрхIача 130 центнер сом.

Иштта лакха хьувкъам кхобу [illegible].

Миштта вIаштIехьбаьннаб тха пункте болх? «Победа» колхоза лаьттанашка ю оаха опыташ. Шийтайпара лаборатори а ю.

Химически оасар ду хIанз ерригача района хьажкIашта, кIиша. Укх тIехьарча хана гороха из оасар ве метаргдолаш раствораш е а Iоцаденнад тхо. Кхычахьа цхьаннахьа а деш дац гороха химически оасар.

ЦаI артель яц хIане баьцадаврашта химически обработка ца еш. Цхьайолча культурашта оасар а ду.

Оаха еннача рекомендацех гIадугаргашта Iунал де болабеннаб тха артелашка. Молхаш етташ оасар ду, хIаьта тайп-тайпарча лазарех лераш. Цудухьа укх шера хIара гектара тIара 19 центнер генараш чуийца дукха колхозаш я тха районе.

Укх шера 6300 гектар кIиша молхаш техар. Уж техачара вIа цIенагIа а дикагIа а хьахул.

Iа яха дукха болх бац тха пункте, цудухьа оаха колхозий кулгалхошта, специалисташта тайп-тайпарча темаех лаьца семинараш ю. Дукха ха йоацаш хиннар яр дIадуча кIих молхаш мишта тоха а мед тоха а оза яхача тема хетаь.

Цул совгIа юртбоахама культураш оасара баьцех, лазарех мишта лорае оаза пропаганда ю оаха пенгалеташ тIа, районни газета тIа, радиоца, цуна хетаь дукха хьовхама пособеш а я.

Къаьстта теркам тIабоахийт оаха артелашка ахпара хьисапе лаьтта кийчлара. Цу тIа дика хьувкъам цьакул, хIаьта кIезигагIа хула лазараш, оасара баьлиш. Иштта кийчдаьча лаьттан тIара укх шера «Восход» колхозо хIара гектара тIара 30—36 центнер кIа чуйийцад.

Е. НЕХЛЮДОВА,
Сунжерча химически хьисапе культураш лораеча пункта заведующи.

КОММЮНИКЕ

1968 шера 3—4 октябре советско-чехословацки переговораш хилар Москве.

Советски оагIонгахьара переговорашка дакъа лаьцар КПСС ЦК Генеральни секретара нов. Л. И. Брежнева, КПСС ЦК Политбюро члена, СССР Министрий Совета Председателя нов. А. Н. Косыгина, КПСС ЦК Политбюро члена, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председателя нов. Н. В. Подгорне.

Чехословацки оагIонгахьара дакъа лаьцар Чехословаке Коммунистически парте ЦК Хьалхарча секретара нов. А. Дубчека, КПЧ ЦК Президиума члена, ЧССР правительства Председателя О. Черника, Словаке Коммунистически парте ЦК Хьалхарча секретара, КПЧ ЦК Президиума члена нов. Гусака.

ОагIонаш хьежар СССР-ан ЧССР-ан юкъера гIулакхаш дIалахьарга. Къаьстта уйла тIадахийтар Чиерне-над-Тиссой вIашагIкхетарен Братиславе хиннача совещанен итогови документаш тIа дIалаьхьча принципашка хьежжа 23—26 августа Москве СССР-ан ЧССР-ан делегацеша вIаштIехьбаьккха барта мероприятеш кхоачашъяраш. ЦIаьха а бакъдир уж мероприятеш ЧССР общественно-политически вахар дерлIадаккхара, Советски Союзнарен социалистически содружества кхыча мехкашцарни Чехословаке доттагIалла гIулакхаш дегIадоаладара йола хилар.

Чехословацки делегаце КПСС ЦК делегацега хоаш бир лакхе белгалбаьккха барт кхоачашбора Чехословаке хьадда чакхдоахача гIулакхий хьакъехьа а хIаьта иштта цу дакъе дIахо бергболча балхах шийла хетарий хьакъехьа а.

Чехословацки делегаце хьахайтабир, Москве вIаштIехьбаьккха барт кхоачашбелга IалашИара КПЧ ЦК-ас, ЧССР правительствас долла кIиана дергхилар. Уж кхы а чIоагIагIа сарцагIъяргъа Коммунистически парте кулгалдара дакъа лакхдара, цар чIоагIбергба антисоциалистически низамца лоаттабу къовсам, дагIа даргIоацар дергда массени информаце средствага ерригаш а социализмага оттара, партийни пачхьалкхени органаш чIоагIъергья марксизма-ленинизма, пролетарски интернационализма позицеш тIа чIоагIа латтача махана.

КПСС ЦК делегаце баьдир Москве вIаштIехьбаьннача бартага хьежжа мехкарен партерен хьал лоргIалаккхара тIаерзаль йола чехословацки повкъостий планаш кхоачашъяра царна массе оагIорахьара повкъостал де ше кийча хилар.

Переговораш йолча хана дийцар ЧССР территоре тIа союзни эIунаш хиларах дола дош. ОагIонаша барт вIаштIехьбаьккхар союзни эIунаш хана Чехословаке дIатардарах долча договорага правительствашта хьожаргхилара а цуна кулгашъяздергхилара а. Юхедиса эIунаш отнесIагIа арадоахаргда укх шера 23—26 августе хиннача Московски переговорий документашка хьежжа.

Советски Союзен Чехословакен делегацеша дийцар шишна а юкъа халкъашта юкъера лежарий цхьогIои лохаргдоаца доттагIалли чIоагIдара, экономически, политически, культурни, кхыча доакъошка массе оагIорахьарен беркатен цхьана лела ду гIулакхаш царна дегIаккхуллара, традиционни доттагIала бувзамаш хьалдоацаш йолча геродашкен облесташтех юкъера гIулакхаш чIоагIдара декхараш.

Иштта дийцар дуней халкъашта юкъера мащари кхерамален Iалашъяра лоархIамегIа йола проблемаш а. ОагIонаша бакъдир социалистически содружество чIоагIъяри империалистически державий политикана дуьхьала толаме къовсам лоаттабара дуьхьа цхьана белгалбаьча арахьарча политически махкъагIа доаргагIа да йоалаш аха лаьрхIа шоаш хилар. Цу гIулакха эттара хьалхарча аргIанара декхар лоархI делегацеша тIатIа чIоагIIуйи латтача малхбузенгерманск милитаристски низий реваншистски гIулакхий къакъа тIа тешаме дуьхьале отталга, къовсам лоаттабеш дийча Вьетнама халкъа эффективни повкъостал дара, Гарга Малхбоален районера империалистически агресси шатохара гIулакхаш чакхдоахилгах.

Повкъосташка, керта болаш, гучахьа къамаьлаш дейи чакхъьалар переговораш.

ЗАПОРОЖСКИ доладаьлтав аппаратура завода арадецца продукци дунен тIарча тхьа гартача шекха дIайоьхьийт. ХIанз завода кхоачашдаь доалаш лате ОАР заказ. Асуански гидроузел хьальеча дIайохьийтаргья ТФН-500Д яха тоаа трансформатораш.

Суьрта тIа: слесарь-сборщик В. Волик Асуански гидроузла хьаьрIа йола ТФН-500Д яха трансформатор вIашагIйоллаш ва.

А. Крясовски сурт.
ТАСС фотохроника.

КПЧ ДЕЛЕГАЦИ ЦIАЯХАР

4 октябре Москвера цIаяхар КПЧ ЦК хьалхара секретарь нов. А. Дубчек, КПЧ ЦК Президиума член, ЧССР правительства Председатель нов. О. Черник, КПЧ ЦК Президиума член, Словаке КП ЦК хьалхара секретарь Г. Гусак шоьш а болаш йола КПЧ ЦК делегаци.

Внуковски аэродроме делегаци накъайоаккхаш бар: КПСС ЦК Генеральни секретарь нов. Л. И. Брежнев, КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатель нов. А. Н. Косыгин, КПСС ЦК Политбюро член, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель нов. Н. В. Подгорный, КПСС ЦК секретарь нов. К. Ф. Катушев, КПСС Центральни ревизионни комиссе член, КПСС ЦК отдела заведующи нов. К. В. Русаков.

Делегаци накъайоаккхаш хиннараша юкъе бар: СССР-ера ЧССР посол нов. В. Коуцкий чехословацки посольства боллой.

(ТАСС).

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМЕ

Республика Лакхехьарча Совета Президиума цкъй аргIанарча заседане дийцар Нохч-ГIалгIай АССР-е гIишлон материалий производство дегIайоалаярах «Чечингипромстрой» объединене предприятешка къахьегамах дола законодательство кхоачашдарах лаьца дош.

Лакхехьарча Совета президиума белгал ииддаккхара, республика гIишлон материалий-промышленноста управлене де дезараш хьаьал кирпичашка, кIира, тхов тIа юлача кирпичашка, иштта кхыйолча гIишлон материалий производства дегIайоалаяра, товарни продукцена реализаци яра план кхоачашъяра. Иштта укх шера хIабахача бархI бетта планаш йокха езачох ерригага 92,2 процент продукци мара ехбаш. Дукхагlдолча дакъе план кхоачашъьйнац Старопромысловски, Гудермесски, МалгIабика, Шаьсарен кирпичашка еча заводаша. Из бахьан долаш цар еннац 9,8 миллион кирпичашк.

Республика Лакхехьарча Совета президиума белгалдаьккхар, кирпичашк хьаьра план кхоачаш ца яра керттера бахьанаш производстве технологически оборудованеца Iалаш ца яр, болхой ца тоьар, къахьегам эсала вIаштIехьбаьккха хилар долга. Таханарча дена республика кирпичашк ю заводаш тоьал Iалашъьйнаца болхлошца, дукха моттигаш нийсъу уж бахкара хIабувлаш. Иштта 1968 шера балхара хIабаьнаб бIаьш болхлой. Наз заводашкара дIабувлара керттера бахьан да — болтовой хьалаш лакха Iалаш ца дар.

Эсала пайда эц производственни мощностех. Промышленни гIишлон материалий управлене чуйоагIача заводашка производственни мощностех пайда эцара коэффициент 0,78 мара яц. МалгIабика заводе — 0,28, Гудермесски — 0,45.

Дуьцача денах лаьцача сощаме тIа Нохч-ГIалгIай Лакхехьарча Совета президиумо белгалдаьккхар гIишлон материалий производстве дегIайоалаярашка кхоачамбоацараш дIа [illegible].

Лакхехьарча Совета Президиума белгалдаьккхар «Чечингипромстрой» объединене чуйоагIача предприятешен организацешен къахьегам лорабара бадк чакхбаьккхалга. Бакъда, объединене цхьайолча гIишлон предприятешка хIанз а телхаду законодательство: дукха моттигаш нийсъу профсоюзни комитета да боалаш балхара болхлой гIулакхера лаки дIабоахаш. Кхоачашдан ха чакхъьйнача тIехьагIа а лаьхха бахьаш долча Законна Iалехараш, иштта «Чечингипромстройтранс» яхача автотранспортни объединене балха ха чакхьйнача тIехьагIа балхаш лаьи ду, хIаьта укх шера 50 эзар сахьат даьц уж.

Щенхашта къоцаш лоаттабац къахьегама дисциплина телхаерашца, прогулаш еращ. Из бахьан долаш укх шера геттара дукха къахьегама ха ейнай. Корта бохабу малараш молар бахьан долаш телхаю къахьегама а производственни а дисципли[illegible].

Къахьегамхой депутатий моттигерча Советий исполкомаша эсала тIахьожам лоаттабу къахьегама режим кхоачашъяра тIехьа, бехктокхамеш къахьегамах дола законодательство телхаду боахама кулгалхой, хIаьта прокуратура органаша моттигерча Советашка лозм бац гIишлон предприятешкей организацешкей къахьегамах дола законодательство кхоачашдарах.

Къахьегамах дола законодательство къахьегам лорабара йола бокъонаш кхоачашъяра тIехьа тIахьожам лоаттабац профсоюзни организацеша а. Къахьегамах дола законодательства телхадераша лоаттабеча къовсамо шоашта еннача бокъонех бязза пайда эац, цар цу балха эсала юкъеоз общественность.

Шийсошан тIа республика Лакхехьарча Совета президиумо хоадийбола де лезараш белгалдьхар уж щенхаштара кхоачамбоацараш сиха дIададара.

«МАРКСИЗМ РЕВИЗИОНИЗМ» ЯХАЧА В. И. ЛЕНИНА СТАТЬЯН 60 ШУ ДИЗАРГА

БУРЖУАЗЕ IУЙ

1908 шера октябре Петербурге кепатеха арадаьлар Iилман коммунизмана лард елла Карл Маркс веннача дийнахь дена ткъаь пхиь шу дизара хетадаь сборник. Дукхьашха цу сборника тIа кепатеха араьлар ленински теоретически тIехьалевна юкъе къаьстта моттиг дIалаьца йола «Марксизм ревизионизм» яха статья.

Марксизм хьакила йолжелча дена XX-гIа бIаьшере йолаяллалца из дегIаахара историна анализ еш, Ленина хьахьекхар, марксистски теоре цIенадн революционни маIаан бахьан долаш, юкъдуххьал еча атакаца марксизм хIалавье гIийртача тайп-тайпарча гуччахьарча моастагIаштем цуи «шеай маркIа» садикъа гIийртача харц «доттагIаштем» духьала цападдаш лоаттабаь къовсам из хилар. Капитализма метте социализм дIаоттанза арг ца хилари законагIа из отта йоагIаш хилари Iилман лорда тIа бакъдаь хьахьекхача марксизма «эладара наькъа тIа ше бодикка хIара гIа тIемапа баха бийзаб». (В. И. Ленин. Соч., бизза гулдам, т. 17, оагI. 17).

Гуччахьарча тIем тIа харцъюлургйоацача Маркса выводашца шийна вIалла а къувсалургдоацилга официальни, «профессорски» Iилмана гучалаьначул тIехьагIа, цуи хьехама атакаш яра буржуазе оарцагIдаьхар керда низаш — шоаех революцена «тIехьалаттараш» хетийташ марксизм чухьара хIалакье гIерташ хинна ревизионисташ.

Ший статья тIа Ленина хьалье-хкад, цу шерашкара ревизионисташ (Бернштейни къыбараши) марксизмана юкъерча керттерчоа — классови къовсамах, революцех, социализмах болча хьехама духьал баьнна хилар. Марксизм керттера революционни ядро — цуи материалистически диалектика харцахьъакха гIертаб уж.

Ревизионизма антимарксистски маIан хьагуча а доахкаш Ленина хьалийллад цуи классови оалаш.

XX-гIа бIаьшерен хьалхарча итт шера ревизионизмаш духьала лоаттабаьча къовсама мах беш, Ленина белгалдаьккхад, ревизионистски уIаш йолаш барашпара хоалдамболлаш хийрадаьлча цу къовсама опыто тIагIорттадаь дIадехаш хилар. МоллагIча тайпара леладаь а царна цхьаьа тIулакхаш леладаро шоай гIоэнцеш мелъарга бут революционераш. «Малхбузехьа социал-реформаторски либерализмаца союзаш, соглашенеш, блокаш яра опыто, — аьду Ленина, — ...дот тешадеш хьахьекхар, цу соглашенеца наькха санкетам, цар къовсама бокъонца дола маIан чIоагI ца деш, мел а деш, къовсам лоаттабераш къовсам доаттабе денал кIезигагIа долаш йолча, тешам кIезигагIа болаш тийша болх боаллаши йолча элементашца бувза а болийташ, тоIабеш хилар» (цигта оагI. 23).

Ший ирал болхлой болмо лердIача керттерчоа социалисми коммунизми бахьан долаш лоаттабеча къовсама духьалъерваш ревизионизмо. ЛерхIар шаьрагIех къаьгагIех белгадаь деваца метте, ревизионизмо гIойленагIа лоархI еден событешца, политически хоаламбоацкрвна отта-

ча гоаагIта дIатIатовжар, пролетариата вшлангара хьашташ ерригача капиталистически строя, ерригача капиталистически революце керттера гIулакхаши лицдолийтилга бокъонца йоаш йолча е хургья аьнна хеташ йолча цхьан минута гIойлений духьа уж оавлангара хьашташ дуцилга» (цигта, оагI. 24). ХIаьта дунен масштабе пролетариатам капиталимамех юкъе классови къовсам мел латтача хана, хьалийтад Ленина, ревизионизма моллагIа а бе-беча тайпара йола белгалонаш гуча ца юлаш юсарг ца хилар. Буржуазен болхлой боламерча цуи ревизионистски агентурои дорха духьале ергья социализма кеталенашта, цар маIан харцахьдаккха, цар лоархIам IотоIабе гIертаргья уж.

Ревизионизманагахьарча кхерама В. И. Ленина баь мах, цуица хоадамболлаш къовсам лоаттабара цо даь тIаьхьехамаш бокъонца бакъдаь хьахьекхар марксизма - ленинизма деррига дIахорча историе тIа. Дагадехача кхоачам ба, хьалхара дунен тIом болча шерашка социал-шовинизмана духьала, Октябрал тIехьагIарча хана троцкизмана, анархосиндикализмана, буржуазни национализмана, аьттехьарча уклона духьала Россе большевикашех дунен берригача революционни марксисташех мел лира къовсам лоаттабаьб. Геттара шаьра гуш да, нагахьа санна дунен коммунистически партешна ткъоалагIчен ткъаь итталагIчен шерашна партийни кулгале лардаш бухйоадаш хинна Троцке авантюристически теореш, аьттехьарча оппортунизма капитулянтски буржуазно-националистически теореш, анархосиндикалистий къамаьлаш, къыдараш юхатеха хиицалецаре, СССР-е социализм хьалъеча, германски фашизм эшдеча, дунен социализма система хьаеча яьха тIехьаьнна йоккхий хоталонаш вIаштIехьъяргйоацаш хиннилга. Цунах латта марксизма-ленинизма сийлахь-боккха исторически лоархIам, цуи идеаш массанахь а котьюалаш хилар.

«Марксизм ревизионизм» яха ленински болх боккхача лоархIаме хилар марксизма идейни цIенал бохьан долаш лоаттабаьча къовсаме. Цу болха ший лоархIам лоаттабу хIанз а, революционни марксизмо-ленинизмо хIанзарча ревизионисташта духьала лоаттабеча идейно-политически къовсама дукхача аспекташта анализ еча хана.

Коммунистически къамий - кортамукъалени болама карагIдаьнначу цу исторически хIанзара бокъонца хIалаг хилара кхерама хьалхашка дIаоттаьай капитализм, цудухьа цо ший низ мел кхоачар ду дунен революционни процесс дегIаухилга юкъ-соцадара, новкъарле яра. Капитализмо ший гергех цхьаннена меттел хержай ревизионизм. Шоаткъе иттьалгIа шераш хьадолаленначул тIехьагIа ревизионизмо юха а хьахайтар цхьадолча мехкаштен коммунистически партештен юкъе ше йолаш йолга. Вай хана юха а дунен коммунистически болама керттерча декхарех цаI да ревизионизмана духьала къовсам лоаттабар. ХIаьта цу къовсаме мах баь паогвоацаш боккхача лоархIаме я «Марксизм ревизионизм» яхача балха тIера Ленина идеаш, цуи уйлаш.

Вай деношка Европа мехкашка аьгара духхагIа белгалйоалаш яр буржуазни национализма байракха кIал а отта ший гIулакхаш чакхдоахаш, капитализмацен буржуазни идеологецен компромисс ледаяра тIаьхехам бец йода аьттехьара оппортунизм а. ХIаьта Азе цхьадолча мехках лаьца аьнча, цига (масала, ВНР-е) лаьрдай, «аьрдехьара» оппортунизм, вешта аьлча тайп-тайпара социально-политически строяш йолаш доха мехкаш машаре дахара торо авантюристически наьхкъаш харцъяра лорда тIа латта ревизионизм. Маоистана демагогически кхайкаду «революцена экспорт» елга, доалс хаттараштта кIийлерац елга, хьакот болда мах гера низана тоIабелга, м. кх. дI.

МалагIаш да хIаьта хIанзара ревизионизмо оппортунизмо духъюала социально - политически хьасташ? Из, хьалдагIа а санна, кагий-буржуазни стихия я. Ревизионистски оппортунистически теореш деласраш ба буржуазни влиянена кIал латтача интеллигенце, студенчества, кхычар даькъа вихалаш. Уж ерригa теченеш буржуазни национализмах великодержавни шовинизмах мукъагIъяха, хIанзарча империализмо марксизма - ленинизмана духьала къовсам лоаттабара шерра пайда эцаш я.

Национализмо гуччахьа къувсац, массе тайпара хьули а луш мара. Масала, Югославе, из хьулалда гIерт социализмага бода «ший тайпара югославски» никъ оалаш болчун теорена тIехьашка. Чехословаке из хьагучаьлар «демократически социализма», оалача дешаш чакхдоахача гIулакхаштех массинена а. цу даькъе антимарксистски контореволюционни элементашта а, паргIато луча демагогически лозунгана кIал.

Аьерча цхьацадолча мехкашка национализм хьалъювт революционни къовсама юкъмоттиг Малхбоалегахьа яхьора, къамий-кортамукъален къовсам болхлой болама духьаьоттара, социалистически революце бахьан долаш лоаттабеча къовсамера коммунистически партен дукхача наькен лоархIам IотоIабара о из вIалла ца лархIара маркиш кIал. Хоаш да, цу «теорех» Китайна шийна а хIаьта иштта Индонезе, Малайя, Филиппинай коммунисташта мел доккхий зуламаш даьнна. Цу явленешта анализ еча хана дунен берригача коммунистически болхлойн болама мах баь паогвоацаш боккхача лоархIаме я «Марксизм ревизионизм» яхача статья тIера ленински идеаш.

Сийлахь-боккха маркситско - ленински хьехам массаза а цIена лелабар, хьагуча лън-лъиккача буржуазни идеологена, хIанзарча массе тайпарча оппортунизмацен ревизионизмацен хоадамболлаши ца лушин къовсам лоаттабар — берригача бокъонца болча революционни марксистий - ленинций лоархIамегIарча кхарех цаI.

[illegible],

профессор, философски Iилмай доктор.

(АПН).

КАЗАХСКИ ССР. Усть-Каменогорски политически просвещене Цен боккхачь дешара шу дIадоладалахьа дешара плана хьалхарча теммшта лаьрхIа методически советаш кийчйир пропагандисташта, марксистско-ленински теоре дешашта. В. И. Ленин ваь бIаь шу дузача денна кийче яра хетаь консультацеш йир.

Сурта тIа: (аьрдехьара аьттехьа) областной политпросвещене Цен консультанташ С. П. Гусев, М. Н. Михайлова, Т. С. Черепанова, М. М. Файнгольд пропагандисташта лаьрхIа методически советаш кийчъеш.

ВЛКСМ 50 ШУ ДИЗАРГА

ЮБИЛЕЙНА ХЕТАЯЬ

В. И. Ленина юбилей сийна яхо шера план 1970 шера 7 ноябре кхоачашъе лаьрхIад КПСС XXIII съезда цIерагIча крекинг-завода коллективо.

Дика терко ю завода партийни комитето коллективга хьалхашка латта декхараш гойтара агитаце средствашка, лекторашка, пропагандисташка, политинформаторашка, агитаторашка гIодла наха дIадовзийтара «Дийна мел барел дийнагIа вар» яхаш да партбиблиотека читальни зале латта хоза кийчдаь В. И. Ленина вахарахи цуи балхахи лувцаш дола стенд. Укхаза иштта кийчъаь латт мехкдаьтта промышленностах дола «Ленински документаш», «Сийлахь-воккха Ильич» яхача книжкаи журналийн витринаш. Цу тайпара кийчъаь я завода бархI цеха красни уголокаш а.

«Ленинцара безам боараш боадаш хилар кIа а тьоклаш дIаха чIоагIлевгда вай воай Ленински хьисапера вахар», — йоах хьалтехача лозунга тIа.

Завода коммунистически къахьегама цхьоалагIча цеха юхе латтача доккхача панно тIа яздаь: «ПхьоалагIча цеха къахьегамхой! В. И. Ленин ваь 100 шу дизара ден сийна яхе шера план 1970 шера 1-ча ноябре кхоачашъергья вай, пдапал совгIа 8 миллион сома мехьа кийча продукци а лургья вай».

Сийлах юбилейна кийчо еча партийни комитето бахьанбаккхаб берригa идеологически болхлой а. Укх денош лаьрхIа инструктивни семинараш даьй политинформаторашка. Ильич юбилейна кийчо еш ба боккхача белхах уж дIакхетабаьб, цар коллективашка е еача беседай, информацей тематика отта а из дIаеннай. Масала, дунен баккъашта юкъерча дешашта болча политинформаторашта лаьрдIа яхх тема я: «В. И. Ленин — Советски пачхьалкхен арахьарча политика лард еллар», «Социализма арахьарча политика ленински принципаш», кхыдараш. Цу тематика тIа белгалдаь да эша литература.

Иштта технико - экономически дешашта болча политинформаторашта лаьрхIача тематика тIа бархI тема белгалъяьй. ДукхагIча даькъе В. И. Ленина идеаш кхочаш ишта ю хьаккоккаш, цо лийрхIар мел пийса да хьагойташ я уж.

Завода политинформатораш ленински тематикех беседаш е болабеннаб. Дика вIаштIехьбаьккха лелабу цо болх цеха воккхагIа волча инженера Н. Н. Борисенко, механика А. В. Кулахтина, инженера-химика Н. Лапепас, установкай начальникашта В. Кайдаша, Н. Кононенко, кхычар.

С. НОТИЕВ.

ЦIЕЙНА НАКЪАДОЛХАШ

ВЛКСМ 50 шу дизара сийна лаьрхача социалистически яхье дика къахьегама толамаш доах «Малгобекнефть» НПУ шоллагIча промысла кагирхоша. ТIехкоачашъаь аьнна уйс бетта мехкдаьтта даккхара план. Планал совгIа массехк эзар тонн мехкдаьтта даьккхад промысла коллективо. Дукха тиша аьшк гулдаьд.

Иштта бетт-бетта дика къахьегама толамаш доахаш хьабоагIа Ленина орден лелавча № 1 йолча коммунистически къахьегама промысла кагирхой а. 29 комсомольцех 10 коммунистически къахьегама ударник ва.

Комсомольски поручени йоацаш цаI вац, хIаьта шийна тIадилла комсомольски гIулакх тешаме кхоачаш а ду царех хIаране. Мехкаьттех мехкдаьтта продукташ кхое аьнна района берригача кагирхошка кхайкарал дир промысла комсомольцаша. Укх шера 300 тонн гарга мехкдаьтта довчаре кIалхардаьккхад цар. ХIаьта 300 миллионагIа йола мехкдаьтта тонн яккхара дIайолаьчо яхье а хьалхара моттиг яьккхай. Республика дукхача организацешна санна «Комсомола 50 шу дизара» цIи яккхара къовсам лоаттабу 1-гIча промысла кагирхоша.

«Малгобекнефть» НПУ гIишлошъераш 1-гIча промысла лаьрхIа трубопровод юхлаш бар. Халача моттигашка гIолла чакхъяла езаш яр из. ГIишлошъерий новкъа халонаш ниcсъелар: трубопровод юхлеш йоаж тIа а бахьана дIахо механизмех пайда эца йиш йоацаш бцеар уж. Промысла комсомольски бюро секретарага Ахильгов Махьмадага цхьачар цунах лаьца хоам. ТIехьа ца доахаш комсомольски бюро заседани а яь гIишлошъераштa новкъостал дара воскресник де лаьрхIар комсомольцашка. ЦаI санна массавар ара е ваьнна шоаттех кIиравдийнахьех болх а баь оршотди хьатIахкачале халача участке трашцеи яьккха баьлар комсомольцаш.

Уйла тIалхийта чакхбоах кагирхошта юкъера кхетама болх ВЛКСМ горкома (секретарь А. Устарханов). Юбилейни шера комсомольцаштех кагирхоштеи кIоаргга комсомола истории советски кагирхой тIемех къахьегамех сийлен гIулакхаши дIадовзийт. Дукха даь коммунистически партен советски халкъен революционни, тIема, къахьегама традицешна кагирхой кхебара. Кагирхошта хьалхашка сакъерзамех чулоацам болаши лекцеш еш ВЛКСМ горкома лекторски група. Хаинахьа политически болх чакхбахарал совгIа, кагирхой салоIама сайренаш чакхйоах горкомо, дикагIа бола яьона производственникаш Къилбаседа Кавказа сийлен моттигашка экскурсешка кхувл. Иштта терналду кагирхой вахара хьалаш а. «Малгобекнефть» № 1 йолча общежите 80 совгIа комсомолеци ньопа болхлой вах. Цавна эша салоIама хьалаш долаш да укхаза: Ленински цIа, спортплощадка, иштта кхыдараш. Общежите Совета инициативах «Коммунистически быта цIа» яха цIи лаахара тIехь къовсам лоаттабу кагирхоша. Общежите тайп-тайпарa чулоацам бода агитационно - массови мероприятеш чакхйоах, къаьнача большевикашца, граждански Сийлахь - боккхача Даьй-мехкен тIемай ветеранашца вIашагIкхетараш хул. Кагирхошта хьалхашка дукха ца йоаццаш къамаьл деш хиннад комсомола ветеран нов. Алероев.

Дика гIулакх да № 1 йолча школа комсомольцашта карагIдаьнна а. ЗIамига долча хана даш бераш шоай мохк безаш хьалкхер, цуипаре цар безам кхы а чIоагIбар бертбача лоархIаме да. Тема заданеш кхоачашъеш немецки фашистана вийнача зIамигача разведчика пионера Мордвинов Володяв школа кох абелиех оттавай комсомольцаш. Цу школе доша ваIаш хинна Володя, Пионерашна хIана а тIахь будзам лоаттабу цуи цIиЦа. Володий зIамигача вахарах, цуи турпалех гIулакхех лаьца дувцийт пункта. Фашистий пхоно вахар доаладаьча метте дIайолле Володя. Комсомольцашех пионерашех ламм гIулакх ду цуи маша. 1-ча мехкдаьтта промысла комсомольцаша шоай организаце юкъейхьай Володий тайпан цIи. цуи хьалхара а шоашта хьалхара а заданеш тIеxкхоачашъю. Комсомола горкомо комсомольски билеташ дIаелладя цхьайолча хана бейначе бIухой каша тIа чакхдоах.

С. БЕРДОВ.

Базоркин Идриса керда роман

Нохч-ГIалгIай книжни издательства кепатеха оригинальна гIалгIай писатела Базоркин Идриса «БIаьшерий бодангера» яха керда роман.

Октябрь хьалхалехьа хьалхарча заманахь гIалгIай халкъа баьца из натера хьадехзийташ йола роман повествовани я из. Автора дуйц хоттамаши Iазанаш леш пролетарски революца лерхIараши цуи дехараши каета а деш нюмаркий революционни нийнь тIа иншта баьлар, иншта аьIа а ухаш чIоагIIлара вай пролетариатацца цар аьттагIаа.

ЙIАЙХА ХУРГЬЯ БАЗАШКА

Хьалха еха бахкаме совхоза моллагIа болхлой хьагуа а бийн ейтар фермашта ремонт. ХIанз кхыча тайпара да.

Из болх тхоаш, совхоза гIишлой участка болхлошта, хьатIабиллаб берригa а. Пийса а да. Бехктохкаме хIана да базаш шийчьар, цудухьа из болх еначе, толхабича, юкъагIейтача хатта, бехктохкаме оза йиш хургйолча дахата байта беза.

Дlадахача шерашка Iа хьагIагIерта доладелча, геттара шеьелча мара зIабоиабаьлзар из болх. Укх шера теркам тIабахийтаб. Август бетта лаьрхIа воинсе тешар тха совхоза базашта мел ремонт е еза хьажа. Цар оттаьча антошка хьежжа хIара объекта къахьст-къахьста сметаш оттайир оаха.

Цу балха лаьрхIа совхозо дахийтар 27.300 сом ахча.

Мишта вIаштIехьбаьккхар оаха тхоай болх? Гьана баркха йиш йохаш бацар из. хIана аьлча вийхан юхачудерзa доладелча сихлуш дукха гIалаташ ду. Цудухьа август бетта доладехар тхо базашта ремонт е.

37 саг ва из болх беш. Берригаш дIаотте сихха цхьа ферма йистейоахх цар. Цул тIехьагIа шоллагIъяр, кхоалагIъяр. Иштта болх сихагIа а бу, хIаьта эша хIама хьатIаяь а атагIа за.

ХIаьта а ахча хиннадар аьнна эцаш йола материалаш ца хуле хала из лий. Тхона цу хана эьсйта езаш хинна 100 кубометр хьу хIана а наькъ тIа я йоах. ХIаьта хьа маца кхоачаргья а хац сага. Фу хургда, нагахь санна цуига хьежаш кулгаш вIашка а дехна базашта ремонт ца еш тхо лаьгIача? Из хоаш да.

Цудухьа пайда эца лаьрхIар оаха моттигерча материалех. Гьана ю хьу. Цигара оаха кхыхьача кенох цхьа аралкхаш и и хьайгарел дукха зеламIа йоацаш. Оаха царех теха уйнаш чIоагIа а хеза е за. цу тIа тIеараз хьатIа на озара а мика ма йиш хоадо эрдакх.

Хьалха автобесхамера автома, тикали а екиш, дукха ахча а телаш габина экскаватор йоалача гIа а ухаш ткъаннугьор гIуш, магIа. Укх шера тха тхоай а экскаватор. Хьасдчоалча из яа а отталийн хьайоаних гIуш, магIа, кхера.

Иштта болх барах дукха ахча совдаьккхад совхоза гIишлошъераш. Сурта тIера базаш ремонт яь ювлай, тахан йоалаш чуоттадай я. IаьлниЙ-Юртарча ярш а хIама да эшшаш кийча я. Из болх дIаболабаьб укх денош ЭкажкъонгиЙ Юртарча ферме а.

Кхо-дикъ цу хьалха «Сельхозтехника» гIишлой-монтажни управленера гIишлошъераша дIаболла а баь битабар IаьлниЙ-Юртарча базе механизаци яра болх. Из а оаха тхоай низаца дIакхоачашбир. Xlaнa механизировани хьисапе цIенъергья из база. Цу тIа цига укх шера оаха хьалаьаьй йоккха, сийрда 120 Iасана лаьрхIа помещени.

Тхо оттад Ленина юбилейна вахте. Оаха базаш кийчьарга, шехьерта хьежжа мара дика Iалешкхаргаш хьайбаша, IотIакхетаргья продукци.

Дика къахьег тха гIишлошъераша Печоева Зовлатхана, Валиева Либе, Сапралиев Юсупа, кхыбараша.

А. САПРАЛИЕВ,

Назрановска «Экажевский» совхоза прораб.

ХЬЕХАРХОЙ ДЕННА ХЕТАЯЬ

Дукха мах гулбеннабар шатта-дийнахь Грознерча В. И. Ленина цIерагIарча культура Дворце. Укхаза шоай цIай — хьехархочун де доадеш хилар республика хьехархой.

КПСС горкомеи Грозненски горисполкомеи цIерагIа хьехархой шеb даькъала а дувцаш къамаьл дир горисполкома председатела заместитела нов. Магомадова. Цар беркатерча къахьегаме доккхий толамаш дахар довш дар республика просвещене министра заместитела М. Ю. Алмазовас даь къамаьл.

Къона тIехье кхеоча доккхий толамаш а доахаш шоай хьинар кхе да цар къахьегамашта хетаяь дукхий тIийна вешаш хилар торжественни собрание хиннача революце ветерана къаьнача коммунистка А. М. Лямцевас, СССР Лаьрхехьарча Совета депутата А. Е. Сушко, № 4 йолча гIишлой-монтажни управлене комсомольски организаце секретара С. Халджиева.

Шоай ди дезде гулбеннарча баркал а оалаш берригача педагогий цIерагIа къамаьл дир собрание Грозненски ийслагIча юкъерча школа хьехархочо Е. П. Осокинас.

Кхуш йоагIача тIехьена кхетами хьехами лоча толамаш дахарал дукхача хьехархошта КПСС горкомев Грозненски горисполкомеи Сийлен грамоташ елар. СовгIаташ денлараш даькъала а бувцаш къамаьл дир собрание парте Грозненски горкома секретара С. В. Синельникова.

Юххера а хьехархошта доккха концерт оттадир самодеятельни артисташа.

ПРОИЗВОДСТВЕ СОВДАЬННАРЕХ ПАЙДА ЭЦАР

Шерагара шерага мехка халкъа боахамо дукхагIа хоаттыш да наха эша товараш.

Производстве совъьннача хIамех пайда эцаш предприятий дукха дукхагIа хьале йиш а халкъа эша товараш. хIаьта цхьайолча моттигашка производствана эша изделеш а еш. Къаьстта дукха хул совъювла отходаш баракъаш тегача предприятешка.

Дукха лараш доахача хана керттерча даькъе дIакъаста кIада зигий дьисале хул. Тха объединеце фабрикашка лараш доахаш кийчъеча хIамай ассортиментага. дIадоахача кIадана нормирована яра болх вIаштIехьбаьккхарга хьежжа дерригa дов кIада 11.5 процент да. цу даькъе берий зиня костюмаш еча 10 процент, берийн кхалнаьхен кочамаш еча, халаташка цхьана 10—12 процент. берийн маIача наьхен кочамаш еча 11—12 процент, маIача наьхен берийн хачеш еча 7—9 процент, иштта кхы дуккха а.

Цул совгIа дукха лараш доалаш IотIадиллача кIадай чIорех кIоадала а шерана а кIадоал. хIаьта иштта аьша тур кхоачалуш хIаранех 15 сантиметр кIоахал дIакъаст, зипачох 10 сантиметр кийлад, азьюолча кIадаех а. Из деррига объединене кийчо еш лараш доахача цехашка болх вIаштIехьбаьккхарах тийша да кухкагIолча даькъе. Доаш дола кIада юкъерa лаьрхIача 2—3 процент да.

Иштта пайда эца мегаргдола кIадо кхойттанегара цхьатта процентага кхачалца зигашна дIакъаст швейни производстве. Вторсырье организацега дохк 10 килограммах 8-негара 53 копигага кхачалца мах болаш. из бIарчача безалах 0.3 процент я.

Лакхе дийцача дIакъастача аьнгашна цхьана кхы а кIадаш юкедус — весовойн мерини кусокий хьисапе. Из оаха чакхдоаккхача дерригача кIадех 0.2 процент я, вешта аьлча 14 эзар метр кIада.

Хьалха уж юделиса кIадаш маьхаллоахаш бIарчача кIада мах 20-гара 80 процентага кхачалца боара.

ХIанз юкъера дувлача зигий, дерригача весовойн мерини кусокий цхьадола дакъа ширпотреба изделеш еш дIалохийт оаха. Цо торо хулийтаргья арахецача продукцега дIалодар лох де а ахчан фонд хилийта а.

1966 шера шоллагIча ах шера объединене вIашагIъеллар ширпотреба цех.

1966 шера цехо арахецар маIача наьхен берийн аьтахи бомбе кIадахи яь 84 эзар фуражка, 80 эзар полузуикаши распашонкаши, берий киташ, панамаш, береташ, дера даха йоацача берий 14600 трусеш, 23.500 технически салфеткаш, 509 пар кулгахйоаллоргаш. Ерригa арахецаш хинна тайп-тайпара продукци 14 тайпара яр.

1967 шера ширпотреба цехе технологи Iоша а яь арахеца йолайир керда продукци — берий зипа жокейкаш, школе даха а даха да йоацаш а долча берий хачеш, сарафанчикаш и. кх. а. Ерригаш 24 тайпа хIамаш.

1968 шера цу тIа кхы а арахеца йолайир шлифовальни кругаш, оптически ханташ, тIоллаш. Цу продукцега геттара кагий зигаш дIадохийтар.

Шерра пайда хоатташ а дIанаш а дола товараш арахецараш тхьхараш шин шера балха опыто хьахьекхар производстве совдаьннача зигех хьалаь ширпотреба товараш дикка дIаэцилга, хIаьта дукхача наха уж изделеш хоатташ хилара торо хулийт производстве совдаьннача зигех шерра пайда эца.

Цу гIулакха хьалхе а лаьрхIа деза, мел малагIа зигаш совдаргда керттера производства процессо — мерини весовойн кусок. 1968 шера программа оттаеш лаьрхIар 21 эзар метр лоаца зигаши лараш доахаш дIакъаьаста 56 тонн зIамига зигаши хьалардолга а складе хьачулургдолга а. Производстве совдаьннача зигех пайда эцарна цхьана объединене коллективо хIара шера боккха болх бу кIадашта кхомбара духхьал укх шера кходаьча кIадаех кхы тIа а хьаергья бомбе кIадах яь кхо эзар берий сарафан, 500 кхалнаьха комплекташ, цхьа эзар ши бIаь берий лоаца хачеш.

Экономи яран кхомбарaш тIехь вгара хьадда къовсам боаржабир экспериментальни цеха коллективо. Укхаза е дIайолаю хIара эзаели. Укхалара кийчо е болалу производстве юкъейоагIача кердача модела, конструкторашта хьалхашка латт хIанзарча хинарех экономически хеза модель хьаяра деккхар. цудухьа цхьа бартболаш хIамаш нормировани еча группаца цхьана творчески кахьет цар.

Экономи яра боккхача лоархIаме да дIалоачча кIадана прогрессивни нормаши нормировочни карташи уттадеча нормировани еча группа болх.

Цу нормашка хьежжа кIадай кусокех яьхача хIамаех боагIача тайпара пайда эцара расчет ю кийчо еча хIамаш йоахачеш цехашка.

КIадана дукхагIа экономи яра нормировани еча группа балха берхе латта деза нийса расчет яр — экспериментально раскладкаш яри технико-экономически расчеташ цабьъаш. Пхьарчоа кIезига хIана хет кIада цхьа сантиметр кхоир. Пхьабакье, из иштта цаI кIадага дIабоза мах хьахьокха показатель дIадахача кIадь удельни вес хилар тешналдеча, вешта аьлча 1968 шера дIагIоргда 5,5 миллион квадратни метр кIада.

Берий кхера доахач толамаши кIезига лакъа я цаш чийча еш цеха болашна, къаьстта мел хьахкхараша. Экспериментальни цеха оттадаь нормаши раскладкаши творчески кхоачаш а еш рациональни формаш лех цар. Укх шера цхьа Iоадда-ча кIадах цхьа сантиметр кхое декхараш тIапийлай мел хьахкхараша. уж сийленца кхоачаш а ду цар. ХIачаш яха расчет йича цаI сантиметр совъялаш цар, хIаьта нагахь санна из нийселелча совдаьннa зиг ширпотребпехе доаттIача дIалохийт.

Кхьа-аьнь сортах кIадаш кхоач объединене. Баракъама хала йиш йоацаш дефект нийсду кIадаш тIа, цудухьа дефект йолча кIада цхьанна чIоп Iе а дехкаш доакхе баракъа. Зигаш соц да доалийтай дерригa кIада дIадахийтар, цхьоалагIча сортах дола баракъа арахецар — индивидуальни баракъа доахача болхлой деккхар да.

Лараш доахаш даьннача зигех производствана эша изделеш кроя детальни е йиш я.

Масала, мебельни предприятешта полировочни кругаш эш, кога гIирс беча фабрикашта кхалнаьхен берийн бийлача кога гIирса крой эш (пантолет). Берий лоазоргаш еча фабрикашта баракъалгаши царна эша хIамаши а кроей еза.

1969 шера ширпотреба изделеш 20—25 процент дукхагIа ергья объединене дIадахача шера яь хиначул. 1968 шера уж ю 1967 шера яь хиначул 35 процент дукхагIа.

ХIаьта а изаал дукха ширпотреба товараш арахецилаше. халахете а, производстве совдоалаш дола зигаш дукха дус пайда ца эцаш. хIана аьлча царех хьае хIама йоацандаь.

Зигех дукхагIа пайда эцара ду балхаш дIахо кхоачашдеш да тхо.

И. ЦЫГАНКОВ,

Грозненски швейно-производственни объединене керттера экономист.

ТЕХНОЛОГИЙ ТОЛАМАШ

В. И. Ленина цIи лелаеча Грозненски мехкдаьтта чакхдоакхча завода коллективо ерригa шийн торонаш оарцагIа яьхай пятилеткa кхоалагIча шера план хьалха хьалха кхоачашъйра. Къахьегама онсарле даьхлургйола дукха резерваш производства юкъехухь. Мехкдаьтта сийрда продукцин арахецара уйс бетта план 26 октябре кхоачашъяьй завода технологаша, хIаьта бедал арахецара план ханал шин эи хьалха кхоачашйир цар. Социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхай Халжиев Султана кулгалдеча цеха коллективо.

Л. ФОМЕНКО,

тха штата воаца корр.

Доьзал дешара

ДУНЕН ХАЛИЬАШТА ЮККЪЕРА ГIУЛАКХАШ

США: КIАЛХАРЪЮВЛА ГIЕРТ, ДАЬССА ДОШ ТЕЛ

Монополешта дзрагIа мехка политически авансцена тIа ваьннача, президента поста тIа ваха лаьрхIоча кертгерча шиниие — Р. Никсонен. — Хэмфрен кара хIама доацаш, МашарIехиййттача Штаташкарча хIанзарча хоржамашта хьалхарча компане юкъйоттиге ниьйеденнад Вьетнамерча тIемацарча гIулакхаш дола дош. Вьетнаме чакх ца боалаш биса США правительства авантюристически никъ битарах дола дош оттаду общественносто, мугIарерча харжархочо. ХIаьта цу гIулакха цул довккхий бахьанаш а да.

Дикъ шу хьалхагIа дукха а дукхагIа болча харжархоша шоай голосаш хIанзарча президента Джонсона, демократически парте викала, дIеннаяр хоржамаш долалуча хана ше дениа дош ца кхоачашдергда, тIом соцабергба, эггара саготагIа йола чухьара проблемаш къоастае ца йолалурга мотташ.

Цунна меттел дIайоладелар американцашта хула зенаш сихха алсамдахарга, Iалаьмате дукIа ружкъа тIема гIулакхашка хьожардарга кхоачаваь болча тIема эскалаци. Кхьметтел Вашингтоно кепаеттача даннеех а из тIом бахьан долаш бомбаьи човнаш яьи американцаш 200 эзар хIана бац аьнна ба. Вьетнамски авантюрага хIанзале а 100 миллиард сохьгIа доллар дIадахад американски налогоплательщиклй. Цо чухьара проблемаш ирьльй, хIамай махкаш лездаьд, налогаш чIоагтIа лакхъяьй. Правительства хьакхайкаь «къелана къовсам лоаттабара» лоадамбоаца программа каьхата тIа йисар. Кхы а халагIа хиннад негритянски геттошкара вахар. Социальни довиий масштабаш кхы а дукхагIа шеръеннай.

Цу хьалашка керттерча шин буржуазни парте — республикански демократически — кандидата ша гIулакхашта кIалхарбовлара могабьр малагIа никъ ба? Бонкъалдар аьлча — цхьаккха а бац.

Республикански партегарча кандидата Никсона демократически парте политикара, дIа ца йохалуш клайсача парте правительства политикана харжархой рьаьа ца хилараx пайда эца лерхI. Эша везаш ва, аьнна хет Никсона тIехьалаттаранта, Вашингтона официальни политика хьаллоанаш вола демократически партегара кандидат вице-президент Г. Хэмфри. Фу хет хьажа общественностага дикка хетараша бакъду уж тайпа выводаш нийса хилар. Цхьабакъда, Никсона ше деппача дешо а кхоачамбе йоаш яц мугIарерча американцашка. Республикански кандидата хIанзарча правительствана критика яц цо Вьетнамерча тIема эскалаци лаьдаь, «сихха» тIема котало яккха пулиа ца лоттадаь ю. «Машар вIаштIехьбоаккха» дош ду Никсона, цхьабакъда, цо из малагIча дикъаца вIаштIехьдаккха безам болаш ва къоастадац.

Американски левийолзон тIа дукхаа хоамаш арадаьннад вьетнамски деша Джонсона политиках ше «дIахадар» тешаме хьахьовкха лаьрхIа демократий кандидат Хэмфри хилар. Цхьабакъда, укх деппошка чIоагIа хьакхайкадеш хиннача Солт-Лейк-Сите цо дьа программи къаьвю доллача хIамах догъэккхийтар цIенхаштта хувцамаш хиларга сатувсаш хиникарой, кIалхарбуала гIертача формулировка бустамал араваленэар Хэмфри мадарра аьлча. Вьетнамски проблемах ше дувцаш, цо хьаккайкадир, патахьа сапна ше президенталла хорже «Къилбаседехьарча Вьетнама чуетта бомбаш соцае ше кийча хургва», аьнна. Цхьабакъде, хIанзарча вашингтонски кулгалхой леррагIа водача Хэмфре цигтача хьадийхар ДРВ оагIонгахьара «каьулга». Цо хьакхайкадаь чутIа керда хIама дац, дешаин формулировкаш мара, аIаьта маIан хьалхагIа ше хиннача тайпара дус.

Цхьабакъда, укх тайпара кадеш вола «Нью-Йорк таймса» комментатор Джеймс Рестон бакъ ва: «Мехка хьалханка латта проблема царех — Хэмфрех а Никсонах — тIема хьакъеха гонзагIа малагIчо дувц яхача дешах латтац, тIема юккера хьа фу дах дорргдар-хьогI яхача дешах латт». Из юкъмоттигера проблема нийса къоастаергйелаш бола никъ хьехалдар керттерча шин парте кандидатех цхьаниэ а. Цунах латт цхьаккха а нийса никъ лаха харжархошта, мадарра аьлча, торо луш йоацача США буржуазни хоржамий система трагеди.

Е. ЕГОРОВ,
И. ЛАПИЦКИЙ.
(ТАСС).

Мехико хула XIX Олимпийски ловзараш дIайоладьаьла йисар кIезига за мара яц. Мексикански столица дукха спортивни сооружени кийча я олимпийски ловзарашка дакъа лоацараша Олимпиадаг хьожараш тIа-оца.

Олимпийски юрта йут хилонсур гаьна Коочимилко яхача лозача коттаге да лодваш хьакара лаьрIа долаш кепал. Цун дIоахаш 2200 метра шерал 125 метри да.

СУРТА ТIА: судейски коллеги Олимпиада официальни каьалайи трибуне.

Э. Саратова сурт.

ТАСС фотохроника.

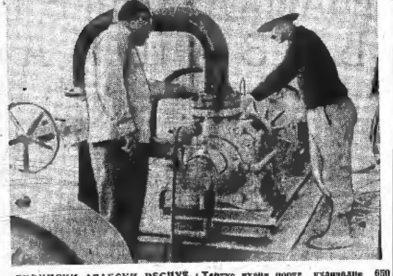

СИРИЙСКИ АРАБСКИ РЕСПУБЛИКА — ГаргарчаМалхбоален мехкашта юкъе эгара хьалха, Малхбузен мехкадьтта компанешкара новкъостал ца дехаш, шоай ницца пайда оца йоллаелар вьдиан мехкадьттах.

Лоаццача хана Советски Союзо технически новкъостал а деш, советски специалисташа дакъа а лоацаш сирийцаша телкар мехкадьтта доллае йоккхий моттигаш, бурув а теха мехкадьтта 30 скважине йолча Сувейдийски мехкадьтта промыслера Тартус яхача порте кхаччалца 650 километр дIоахал дола нефтепровод болх бе йоладьийтар. Шера дакъха лерхIача 5 миллион тонн мехкадьттах ах доалла аракъарча рынке дIаухийтарда, хIаьта вож мекка эшача дIадохийтаргда.

СУРТА ТIА: Сувейдийски промысле доаккха мехкадьтта Карачок-Тартус яхача нефтепроводе дIаухийтача Тель-Адасс яхача моттигера керттера насосни станци йолча.

К. Ампилова сурт.

ТАСС фотохроника.

СПОРТИВНИ ХОАМАШ

ЯЙГА АТЛЕТИКА

Грозне С. Орджоникидзе цIерагIча стадионе РСФСР хьалхара моттиг яккхара кхайпаха юкъе яйгача атлетиках хиина яхьаш чаккъьйнай самардийнахь. Цига тIагIерта къовсамаш доаттадеш хилар 200 совгIа спортсменка.

Яхьаш чакхъьйначул тIехьагIа белгалдаьлар хьалхара моттиг (19454 очко а йолаш) Московски областе спортсменкаша дьаккхалга. ШоллагIча моттиге (14695 очко) Брянскерон хоаллагIча — (14213 очко) Ивановски кхалньаха командаш я.

ХIаране хьалхара моттиг яккхара РСФСР-а чемпионкаш хилар: 100 метр удаш Брянскера Е. Гаврилова (11,7 секунд), 800 метр удаш Оренбургера Н. Савина (2 минути 10,4 секунди), 1500 метр удаш Сахалинера К. Щербакова (4 минути 41,2 секунди), кхыбараш а.

ФУТБОЛ

СССР-а хьалхара моттиг яккхара «А» класса шоллагIча группа командашта юкъе эргIанара матч хилар 4-ча октябре. Грознерча С. Орджоникидзе цIерагIча стадионе вIашагIкхийтар казански «Рубин» грозненски «Терек».

Укх шера шоайла шоллагIа ловзаш яр уж командаш. Цхьаккха а команда кот ца йолаш чакхдаьлар Казане цу шинна командана юкъе хиина вIашагIкхетар.

Мадарра аьлча 4-ча октябре хиннача цу вIашагIкхетаре эсала лайзар вайбараш.

ИхелагIча минуте вайчарна гол чуетхар казанцаша. Цул тIехьагIа кхы а дикагIа ловзъ хьаьний, хьалхара тайм совло царга йолий чакхъялар.

ШоллагIа тайм юххьанца яна дIайолайир вайчар. Бакъда, 5—10 минут мара лакханбар дика ловзаш. Счет 1:0 йолаш «Рубин» котъяьяр.

Х. МАГОМЕДОВ

ШАХМАТАШ

Грознерча шахматий клубе дIахьача «Труд» общества Центральни Совета хьалхара моттиг яккхара полуфинальни шахматни турнира ихи тур чакхъьйнай.

ИхелагIча туре Мостовойца ловзаш Соболь котъяьлар, Пьянкова Аброшиц эшаир, Садова — Зайцевон, Вольфсона — Желковин, Велкурова — Поповкин, Порлова — Буриевский. Костомаровах Матвеенкон парти цхьаьнка а кот ца йолаш чакхъялар.

ХIана, хьалхарче группе кхеннех 4,5 очко а йолаш хьалха ва С. Вольфсон (Волгоград). ШоллагIча моттиге ва йиъннех кхо очко йола спорта мастер Светорешко (Киев).

ШоллагIча группа лидер ва пхенцех йиъ очко йола спорта мастера кандидат Магрицин.

О. НИКОЛАЕВ.

ШИН ОРДЕНА КАВАЛЕР

... ...1920 шу дар. Ше ваьна моттигашта, Харьковщинерча Маркова яхача юрта, гаьна вьаккхавар Мишиа. ЗIаьнга вовлаш еррар кана. 9 шу цуй ханнача хала кхичашка вихьар да в. Цхьаь вискар Мишиа.

ХIаьта шераш хален бирсеш дар. Граждански тIом, мохьа. Кубангахьа ваха лаьрхIар Мишкас. Цига, дийнадар цуниа, ца ваьа ла махкх в я, нах а ло бойлаш бо, аьнаш.

Ишта кхьчар ва кубански лаьтта. Базарашка гIолла лелар, юрташка чуэттар. Цкъаза праз хулар. Хьакхарч йоаржайора. Атта даьар кегаш берзана волча, биргьача хIаьнна, цул совгIа, фусамдай а нийслора цхьа къахетаме болаш. Цул тIехьагIа дIаго, къулбеккьентавьа ваха лаьрхIар цо.

Цу хана 1922 шу доладелладар. Гудермесе кхьачар поезд. Вагона кIалхара хьаара а ваьнна, дIа-юха хьежав. БIеха, таша стантаи. Перроне гIолла духьал Iовоалгеедар. Цигта цIаьхха — таваш! Хьадуньаьл йоагIар тетка Лукерья — Кубанштера хьаша.

— Мишка! Мишта кхаьчав хьо укхаза? МалагIча михо веива хьо?

Тешкилвь цIагIа чу а вига лушченар, вIоахаир, кхьабар. Цу хьалга хьежача тоьал дика дац хIама хьалхашка а латташ ваьIа Мишна, цунна дехьара хьатIахайна — тетка Лукерья.

— Цхьаннаьла а вохийтаргвац ва хьо! Балха ваха веза, вагонашта кIал хайна ца а ледаш.

ШоллагIча дийнахь паровозни депо вигар цо из начальник Яков Савич Матюха ше волче. Дика дог долаш, бакъаьара сег вар из.

— Балха вахийта везар ер кIаьнк! Да, нана — доацаш висав! Хьашийсьеннача бийсаш а йоалаш лел! ЧIоагIа хIамах сакхуаш кIаьнк ва! — йоахар тетка Лукерьас.

Яков Саввича хьоастеш кертаа кулг хьекхар Мишкайна.

— Тхо долча Iе хьайна. Йола лохартба вай. Сег хургва хьо.

— Ишта дIадоладелла аз сай керда вахар, — дувц Михаил Иванович Радченкос. — Юххьанца болх ба бола лун фассаьлаш хилар сох, кьахатагаш дIа-юха кхухьаш. Йоазон-дешарах хIама яцар. Из Iомаде новкъостал дир сона тетка Лукерьай йоIо Олечкас. Бийса яххалца дагIар тхо шиъ букварь Iомалош.

Кьахатаи дIа-юха кхухьаш ше лелавешена а, депора болхлой зуйра Радченко Михаила. Е паровоза юхе сеце латташ хулар, е кIоаг чу боалача слесарашка хьежар, вар паровозаш мишта тоалу, за гIертаи.

Слесарал Iомадерий бонгаза вIашагIйоллаш ир депо. Мишкас а дийхар ше цига вохийтар. Слесаралла Iомалуш ше волавешена а, паровозашта тIера бIарг бакхацар Мишкас. Машинист вала лаьрхIар цо. Дукха ха ялалехьа слесарь хилар цунах, хIаьта ши шу дьаьначул тIехьагIа паровозаца лелаш вар из машиниста помощник а волаш. Кхы а цхьа ха яьначул тIехьагIа машинисталла ваха экзамен дIаелар цо. Ишта кхоачаш хилар да-нана а доацаш хиллачуьна висача кIаьнка дагалаьттар.

...Тlом хьайра. Фронте укхар бIухоех, йоккхийча топех, тIеме кхоачамах етта йола эшелонаш. Царца поездаш дIаккуьлаш вар Михаил Иванович Радченко а. ХIаьта а, гIайгIа йора цо ше фронте, фашистий бIеха ламашта етташ ца хиларах.

— Изано фронт а хьана хьо вар а, — сагатора цун. — Тlеманой паьас баь вежарий моргаш ма бий машинаш хьахой! — Дийнахь а буе а лалейора цо тIема эшелонех латта поездаш.

— 1942 шера 24 августе вар из, — дагалуш Радченкос. — Тlема кхоачам тIайоле поезд Галюгаевски разъезде юкхаеввар. Немецки топкаша бохабаьбор никъ. Фу дергда? Геттера юкъ ма вой моастагIа-м. ХIана-хIана прицел кхоачертда паровози вагонашк лолхийта, аьнна хетаи дар тхо.

Машиниста Радченкона задани елар тIема кхоачам тIайола поезд моастагIчул герга кIалхаравоаккха аьнна. Гудермесера паровозаца вахар из цига. ДIакхьачар Моздоке. Галюгаевска дIакхача гIа бакккал юкъ мара яцар. Цунга хоаш баьбар немеций танкаш Моздоке ххачай аьнна.

— ХIама дергда, водданзаьа а чекхьаккхаргва со. Мухь кIалхарбаккха беза, аьнна жоп а делла, дIахо вахар Радченко. Автомат хьекхар цунна, цул тIехьагIа паровоза тIагIолла дIахьар масеха снаряд. Мишта дIакхьачар Ищерске, цул дехьагIа яр Галюгаевски.

— Кхы дIахо ваха никъ бац, — аьлар цунга тIемахочо. — Немцой этаха ега бо, оаха уш кIалхартта тIехьашка кхоачарга, гIолкха гIертча хьо.

— ТIемаха тIехье хургва, — аьлар Радченкос, цул тIехьагIа никъ бохабаьчаьа лаьллар цо паровоз. Саттий новкъастал ве эттар. ЖагIа чутеха хьалбилар бомба иккха баьнча кIоаг, хьатIа а ега Iоахар шоалаш. ХIаьта чоаши хьалдаьлача моттига повешникашка хьаьнае массеш проволдана диллар Радченкос.

— Тоьардба, паровоз тIехьаьр кхалургба соьа, — аьлар Радченкос, хьагIо лаьъла тIаьмелар из эшелона, из хьатIехьа а тоха шоттинга юкъйелавелар, хIаьта цул тIехьагIа ше ма бола и нирв.

Поезда шIьаттарра гера хетта доладир гитлеровцаша. Цхьабакъда, из тIехьадор хIоьа. Гудермесагахьа буьь бахла йоалар поезд.

Из турпале гIулакх кергIадарах Ленина орден а Социалистически Къахьегама Турпала цIи а елар Михаил Ивановичa.

КIезига деннадаш цунна каьзоле совгIаташ а, 25 шера транспорте бола бел Ленина шоллагIа орден еннай цунне. Цукха ве далаши значокаши тийнай Михаил Ивановичa: «Почетный железнодорожник», «Отличный паровозник».

40 шу совгIа за кьарий дIадоше ваха хIаьнх Мишка Гудермесе вийселча деха. ХIанз цигa лоархIаш а сийдеш а Советски Iаьлало хьалхлахаа сег ва. Из хIанз лаIа а доагIаш седоIаш, доагIе тIа. Ленина шин ордена кавалер ва.

С. ВОРОНИН.

ЛАТЫШСКИ ТЕАТРА ВIАЬ ШУ ДИЗАР

Латышски хьалхе театр вIашагIделлача дийнахь доаь бIаь шу дизар белгалдоаккхаш я Латве общественность. Республика культурни вахаре хиннача цу йоккхача собитена хеташ я латышски театра дикагIа дола балхаши къахетта програмаши гойтаргйолаш йола фестиваль.

Латве театральни искусство революционни традицеш юкъехьарал лерIайоалларак дукхача хьалхонкъостал дар Ян Райнис, Рудольф Блауманис, Андрей Упит санна долча гIоьйболча дешача художественни производеньяра, оцай дукхи классика дикагIа йола массаре, къахьетта а Гоголь, Толстой, Островски, Горький производенияш.

ХIанз Латве да итт профессионални, 18 халкъа театр, завдаьш, фабрикаш, колхозашка йола самодеятельни коллективаш.

Александр БАКАЛИН,
АПН корреспондент.

ХАОТТАМ

Кийсаша республикаш Грозне гIолла хувцалуш моржаш а йолаш, йовхан а йолаш ха хургья, малхбоалехьара гIийла мух а хьекхаш. Температура республике гIолла 7 — 12, Грозне гIолла — 8—10 градус йовхал. Дийнахь хувцалуш моржаш а йолаш, йовхан а йолаш ха хургья, къулба-малхбоаленгахьара мохьанна гIалххьеа тIаккха чIоагIа мух а хьекхаш. Температура республике гIолла 16—21, Грозне гIолла 19—20 градус йовхал.

9—10 октябре хаоттам хувцабоалац хургьа.

МЕТЕОСТАНЦИ.

Редактора заместитель
А. А. МЯКИЕВ.

ЛАДУВГIА ХЬАЖА

РАДИО
8 октябре

6.30 — Нохч-ГIалгIай лаьттанаьлдарна (эрсий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.10 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.25 — Москва. 8.15 — «Сердало» газета обзор. 8.25 — ГIуйран мотивеш. 8.45 — «Эстетика адамашта юкъе» яха беседа. 9.00 — Москва. 16.00 — Передачий программа. 16.05 — «Къона тIемо» (гIалгIай меттала). 16.20 — «Къона тIехье» (гIалгIай меттала). 16.30 — Ашараш. 16.30 — «Советий Iаьдал бехьан лаеттабел [illegible]» яха очерк (гIалгIай меттала). 16.45 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.00 — Моттигерча авторий производенеш. 17.30 — «[illegible]» (эрсий меттала). 17.45 — Тха [illegible] (нохчий меттала). 18.[illegible] — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.[illegible] — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.[illegible] — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ

18.00 — Телевиденина передачаш (нохчий эрсий меттала). 18.30 — Английски метта урок. 18.50 — Дуьнен халкъашта юкъера обзоре. 19.00 — Киножурнал. 19.10 — Тхо долча хьашалгIа. Батыра Басангарова цIерагIа йолча Калмыцких драматически театре артист. 20.10 — Шоана, берий! «Цогал тIа хайньрo» яха фильм (гIалгIай меттала дешна). 20.[illegible] — Передачий программа. 20.[illegible] — «[illegible]» яха телевизионни спектакль.

РАДИО
9 октябре

6.30 — Нохч-ГIалгIай лаьттанаьлдарна (нохчий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.[illegible] — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.20 — Передачий программа. 7.25 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.25 — Адыгейски [illegible]. 8.45 — «Къона тIемо» (эрсий меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Передачий программа. 16.05 — «[illegible] моттигаш гIолла» яха беседа (гIалгIай меттала). 16.20 — Ашараш. 16.30 — [illegible] (эрсий меттала). 16.[illegible] — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.30 — Самодеятельни радиотеатре сцене Малгобекски района художественни самодеятельносте коллектив. 17.30 — «[illegible]» (нохчий меттала). 18.[illegible] — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.30 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ

18.00 — Телевиденина передачаш. 18.15 — Боранга. Фильм. 18.45 — [illegible] байраш а. «Фу де вовза яха» [illegible] исторически лоархIамех (нохчий меттала дешна). 19.00 — Ах бIаь шера телевиденье. 1969-гIа шу. 19.30 — Шоана, берий! 20.00 — Литературни искусства мастераш. «Гоар Гаспарян» яха фильм. 21.10 — Передачий программа. 21.[illegible] — [illegible] клуб.

КЪАХЬЕГАМА НИКЪ

Къахьегам дукхабезаши тешаме новкъост хилараи совгIа кхы фу лздергда Iа цох сайга аьлча тешалзар со. Цхьа-дале Мирзоян Вартан Григорьевич массане сий деш бригадир ва, шоллагIа-дале цун сурт Сийлен доска тIа хьалдоал, цул совгIа «Социалистически яхьа отличник» яха значок а еннай цунна.

...№ 5 йола В. Мирзоян болх бу гIишлош - монтажни управлени СМУ-ига юкъе хьалхе лелаш я. Ер бригадираца вIашагIкхетаралца пох ланьа дувийтар аз № 5 йолча СМУ начальникага Х. К. Асатурова.

— В. Мирзояна, бригадир волаш укхаза болх бу 14 шу ха я, — кхаь дувц начальника. Укхаза Iомайир цо асфальтировщика, бетонщика, монтажника говзалаш. ХIаьта дукха ха йоаплаш Старопромысловски районе коллектор хьалъеча а дика къахьегарца белгалъьлар В. Мирзоян бригада. Цуй шин болх дика бовзаран бедарахи-м дувца дукхаа а йиш я, из ишта дола Iа хьастадорга хьалъоц лоттача Назранерча трикотажни фабрике хьо воле.

Цу дийнахьа кхьчар со Назране. Трикотажни фабрика. Хьалха кхийтача болхлочо аьлар сога деррига наькъаш, фабрика ков, салоIа площадкаш ийсьер Вартан Григорьевич Мирзоян кулгалду бригада я аьнна. Сарахь яара вIаштIехьдалазар са бригадираца къамаьл де.

Вартан Григорьевич къамаьла дукха тIера вацар. Бакъда, гIулакх кхача весса хул бригадиро ший лаьмIех дувдача хана.

Азербайджане хьалкхийнав В. Мирзоян. Цига вокхаьIча вежарий Iомайир эгIара хьалхара ялта гIишлошт. 19 шу дахьча город Грозне Советски Эскара мугIарашна гIулакх де хьоаьвар из. Цу хана вIалла дагадалар Вартана ше Грозне массаза вахар кулларгда аьнна.

Даьхо дича къамаьло гучадоаннах хIана Вартан Мирзоян хьаьнальча дезалн да волга. Цун шин воI ва, царех цаI Советски Эскаре гIулакх деш ва, вож школе тIеш дика дешаш ва.

Города юккърча дикача квартира вах из, балхара кукъа ха ший беша аьнахта, соний гьоалашта гIулакх деш йолах.

Юна а букь бола, цун хьалаш. Цхьан юкъа шIиккара ерд Вартан Григорьевича йоь. Кlезига наланаш яь да тха балхаш, дукхагIдараш кулгаьча де девш да. Из бахьан долаш бохклой дукха хоа нийи бо, лакхлац къахьегама овсарле, цунга хьежжа лоха да алапи а. Къайлабахьар бригадиро гIишлошъарий кIоашта терpo еш хилар а.

— Столови гаьна я ткона, тешашхара хьаша дохьа чайварий консерваш мара хIама яц. Мела лел укхаза культурно - просветительни болх а. Гlишлошъераш чуIеча общежитешка вIалла Iеннеш еша, салоIа ейбешаи-и хургья аьа а дац.

Уж кхоачамбоацараш дувцар леткъалга дашир цун. Iалонаш сихагIа дIаякха уйла яр дир.

Г. ЛЬВОВ.

КЕРДАЧОХ ДИКА БЕРКАТ ДАЬННАД

1967-ча шера цхьоалагIча июле деха планированеи экономически стимулированеи кердача системага яьина болх беш я Нохч-ГIалгIай моттигерча промышленноста Министерства предприятеш. Цу кердача системага доьлара 1966-ча шера деха кийчо еш хилар еррига предприятеш.

Кердача системага довла баха хилар вIадахача шера дакъа къахьегама толамаш. Цу шера реализаци яь продукци 1966-ча шера яьчул 20,7 процент дукхагIа хилар, пайда — 17,2 процент, рентабельность 4,7 процент лакхъелар.

Керда резерваш производствана юкъе а кхухьаш наха эша товараш 390 эзар сома маьха дукхагIа арахеца социалистически декхараш тIаийнар предприятей коллективаша. Из бахьан долаш паччахьалкхена баь пайда 44 эзар сомага кхаьчар. Цул совгIа арахецача продукцега вIабола мах лехбарах паччахьалкхена 50 эзар сом кхоадо предприятеша. Цох иттала гIа дола дакъа бюджете дIачулахар, хIаьта вож юхедисар фондашта дIа-юха дийкъар.

ТIайица социалистически декхараш толача кхоачашдарах, материальни поощрене фонде хилар 61 эзар сом. Цох болхлошта, инженерно - технически болхлошта, гIулакхерча наха беттбетта даьхача толамашка хьежжа премешта лаьрхIа делар 40,2 эзар сом, хIаьта шера хьоккамашка хьежжа денар 19,3 эзар сом дар. Материальни новкъостала хьокаьдар 1,5 эзар сом. Социально - культурни мероприятей гIишлошъарен фонде хьахилар 16,5 эзар сом. Производство дегIайоаларa фонде 28,8 эзар сом хилар.

Кердача системах боала пайда чIоагIа лоархIаме хилар кхета а дар хьинар кхо ца деш къахьега болабелар болхлой, инженерно-технически болхлой. Цар берриге шоай теркам тIабахийтабар хапахьа кийча продукци дIалехьийтара, цун дикал лакхъяра, материальни ресурсех оборудовани биаа пайда эцара, дукхагIа наха хоаттача товарий ассортимент шеръяра. Из бахьан долаш дикка лакхъелар къахьегама овсарле, рентабельность.

Укх шера хьалхарча ах бетта продукцена реализаци ара плаи моттигерча промышленноста Министерства 108 процент сонгIа кхоачашийр, соахка цу юкъа яьчул 23,6 процент продукцена дукхагIа реализаци йир. Къахьегама овсарле 4,6 процент лаккхъелар. Укх шера хила еза материальни поощрене фонд 134,5 эзар сом да. Из хул алане фондах бархI процент. Пох беттанка даьхача толамашка хьежжа болхлошта, инженерно - технически болхлошта премешта торгда 86,6 эзар сом, хIаьта шера даьхача толамашка хьежжа шу чакхдаьлча лургда 39,9 эзар сом, материальни долча новкъостала лургда 8 эзар сом. Юкъера лаьрхIача кердача системага хьаьначул тIехьагIа хIара болхлочун алапи 33 сом лакхленнад.

Социально - культурни мероприятей гIишлош хьалъяре фонд укх шера хила еза 36 эзар сом, цу тIа IотIакхет цу фондах дIадахача шера пайда ца эцаш диса 17 эзар сом. Цун чотах заводски культура очагаш товерггья, берий учреждениешка дIадохийтаргда, болхлошта, гIулакхерча наха путевкаш тергья санаторешкa, салоIача шIенашка баха. «Художник» яхача фабрике хьакъе лерхI цIе уголок, хIаьта Нохч-ГIалгIай химически заводе керда хьалхе лерхI бытови помещени. Цул совгIа керда оборудовани эцаргья, производственни мощносташ лакхъергья.

Министерства предприятешка укх шера дукха мероприятеш чакхъьхай керда техникеи технологи производствана юкъехьара тIаераьаь, бедал, материалаш, доатор, электроэнерги кхоара, къахьегама овсарле лакхъяра.

Масала, Нохч - ГIалгIай химически заводе басараш деча пхерча оборудовани модернизаци а еш, реконструкци яьй цеха, цига оттаьй басараш ду ши поточни лини. Из бахьан долаш заводо 2500 тонн дукхагIа арахеца дохадир басараш, дикка тоелар цар дикал. Басараш деча цехе къахьегама овсарле 25 процент лакхъелар. ХIанз цига дукха балхаш деш да хьалха тIеркa деш хиннача цеха реконструкци яра. Цига арахецаш хургда басараш, химе бытови товараш. «Художник» яхача фабрике дикагIйола технологи производствана юкъехьарах арахеца продукци 800 эзар сома маьха дукхагIа хилар. Къахьегама овсарле 15 процент лакхъелар.

В. И. Ленина ваьча дийнахь дена бIаь шу дузача дешна сийлeнца наькъалхара, тха предприятеша кхы дукха мероприятеш производствана юкъе а кхухьаш, кхы а дикагIа къахьегама толамаш даха лерхI хIаке йоача хана.

А.-М. КОДЗОЕВ,
Нохч - ГIалгIай моттигерча промышленноста министра заместитель.

БАЛХА ДIАИЙБУ

«ГРОЗНЕНСКИ АЬШКАБЕТОННИ КОНСТРУКЦЕЯ ЗАВОДО балха дIаэц ер специальностеш йолаш бола маIа нахи кхалнахи: токараш, тайп-тайпара болхлой, штукатурщикаш, столяраш, хьу чакхйоахача цеха болх бе плотникаш. Цхьаьбарешта общежити лу, дезал бараш ше шу даьлалельа квартираш Iалашбергба.

Балча балхага хьежжа лу мах. Алапи бетта 100—140 сомага дIакхоач. Шейнте цIенош деш балча болхлошта гIишлой материалаш дIаэц: хьу, асфальт, бетон, кхьираш.

Балха дIайоахаш а юха цIабоагIаш а предприятен транспортаца кхухь болхлой.

Балха ва безаш бар укх адресах вола: г. Грозный, Заводской район, Трестовски улица, ца № 4, ЖБИ завода кадрий отдел.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-00; редактора зам.—3-20-11; жоаппалана секретара—3-24-20; партийни вахаран, культуран, промышленностан отделаш—3-43-20; шера боахачан отделий—3-43-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-00; зам. редактора—3-20-11; ответственного секретаря — 3-24-20; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-43-20; отделов сельского хозяйства и писем — 3-43-20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революци проспект, 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05200. Заказ № 4271.